ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 28ης Ιανουαρίου 2004 *

Στην υπόθεση Τ-180/01,

Euroagri Srl, με έδρα το Monte Vidon Combatte (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τον δικηγόρο W. Massucci,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης αρχικώς από τον L. Visaggio και στη συνέχεια από την C. Cattabriga, επικουρουμένους από τον δικηγόρο M. Moretto, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση περί ακυρώσεως της αποφάσεως C (2001) 1274 της Επιτροπής, της 6ης Ιουνίου 2001, περί καταργήσεως της συνδρομής που είχε χορηγηθεί στην Euroagri Srl με την απόφαση C (92) 3214 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1992, περί χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Προσανατολισμού, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 σχετικά με το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25) στο πλαίσιο υλοποιήσεως του προγράμματος αριθ. 92. ΙΤ.06.069 με τίτλο «Πρότυπο σχέδιο, και σχέδιο επιδείξεως της χρήσης μιας νέας τεχνικής με το όνομα "Endovena" ("ενδοφλέβια") στα οπωροφόρα δένδρα»,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. J. Forwood, πρόεδρο, J. Pirrung και A. W. H. Meij, δικαστές,
γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 25ης Μαρτίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

1 Προκειμένου να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή κατά την έννοια του άρθρου 158 ΕΚ, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την

αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), ανέθεσε στα διαρθρωτικά ταμεία την αποστολή, μεταξύ άλλων, να προωθούν την ανάπτυξη και τη διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών καθώς και την επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών με προοπτική την αναμόρφωση της κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρο 1, σημείο 1, και σημείο 5, στοιχεία α' και β'). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5).

2 Όπως είχε αρχικά, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88 όριζε ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να έχει τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια και σε προπαρασκευαστικές μελέτες για την εκπόνηση δράσεων. Η ίδια διάταξη, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93, ορίζει ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να λάβει τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια, περιλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών μέτρων, των μέτρων εκτιμήσεως, παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως των ενεργειών καθώς και των προτύπων σχεδίων και των σχεδίων επιδείξεως.

3 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2085/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 44).

4 Το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88, ως είχε αρχικά, όριζε ότι η συμβολή του ΕΓΤΠΕ στην εφαρμογή της παρεμβάσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88 μπορεί να αφορά, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή προτύπων σχεδίων για την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, περιλαμβανομένης της αναπτύξεως και αξιοποιήσεως των δασών (πρώτο εδάφιο), καθώς και την εφαρμογή σχεδίων επιδείξεως στους γεωργούς των πραγματικών δυνατοτήτων των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής που ανταποκρίνονται στους στόχους της αναμορφώσεως της

κοινής γεωργικής πολιτικής (τέταρτο εδάφιο). Το άρθρο αυτό, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2085/93, ορίζει ότι, κατά την εκπλήρωση της αποστολής του, το ΕΓΤΠΕ μπορεί να χρηματοδοτεί, εντός του ορίου του 1 % των ετησίων κονδυλίων του, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση προτύπων σχεδίων σχετικών με την προσαρμογή των γεωργικών και δασοκομικών διαρθρώσεων και την προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης και την υλοποίηση σχεδίων επίδειξης, περιλαμβανομένων των σχεδίων που αφορούν την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των δασών, καθώς και των σχεδίων που αφορούν τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που προορίζονται να δείξουν τις πραγματικές δυνατότητες των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διαχείρισης που ανταποκρίνονται στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής.

5 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, αφετέρου (ΕΕ L 374, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20).

6 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, που φέρει τον τίτλο «Μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής», ως είχε αρχικά, προέβλεπε τα εξής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί παρά τμήμα μόνο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή το μέτρο, αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία και ιδίως σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών

υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

7 Μετά την τροποποίησή του με τον κανονισμό 2082/93, το άρθρο 24 διαμορφώθηκε ως εξής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή να αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

8 Το άρθρο 25 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2082/93, προβλέπει, όσον αφορά την παρακολούθηση των δράσεων:

«1. Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της συνδρομής των ταμείων σε επίπεδο κοινοτικού πλαισίου στήριξης και ειδικών ενεργειών (προγραμμάτων, κ.λπ.). Η παρακολούθηση αυτή εξασφαλίζεται με εκθέσεις που συντάσσονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που αποφασίζονται από κοινού, με δειγματοληπτικούς ελέγχους και με επιτροπές που δημιουργούνται για τον λόγο αυτό.

2. Η παρακολούθηση εξασφαλίζεται με φυσικούς και οικονομικούς δείκτες που καθορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση των συγκεκριμένων ενεργειών. Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται στον ειδικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης ενέργειας, στους στόχους της και στη μορφή παρέμβασης καθώς και στην κοινωνικοοικονομική και διαρθρωτική κατάσταση των χωρών στις οποίες πρόκειται να εκτελεστεί η συνδρομή. Οι δείκτες αυτοί είναι διαρθρωμένοι κατά τρόπον ώστε να εμφαίνουν για τις εν λόγω ενέργειες:

— την πρόοδο της δράσης καθώς και τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν εντός της συγκεκριμένης προθεσμίας,

— τις προόδους της διαχείρισης και τα ενδεχόμενα συναφή προβλήματα.

3. Οι επιτροπές παρακολούθησης δημιουργούνται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης βάσει συμφωνίας μεταξύ του ενδιαφερομένου κράτους μέλους και της Επιτροπής. Η Επιτροπή και, κατά περίπτωση, η ΕΤΕ μπορούν να εκπροσωπούνται στις επιτροπές αυτές.

4. Για κάθε πολυετή δράση, η αρμόδια αρχή που ορίζει το κράτος μέλος αποστέλλει στην Επιτροπή, εντός 6 μηνών από το τέλος κάθε πλήρους έτους εφαρμογής, εκθέσεις για την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Υποβάλλεται επίσης στην Επιτροπή τελική έκθεση εντός 6 μηνών από την ολοκλήρωση της ενέργειας. Για κάθε ενέργεια με διάρκεια κατώτερη των 2 ετών η αρμόδια αρχή που ορίζει το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση εντός 6 μηνών από την ολοκλήρωσή της.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

I — *Αίτηση για κοινοτική συνδρομή σε σχέση με το πρόγραμμα Endovena*

9 Στις 12 Οκτωβρίου 1992, η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση για κοινοτική συνδρομή δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88 σε σχέση με ένα πρότυπο πρόγραμμα και πρόγραμμα επιδείξεως που αφορούσε τη χρήση μιας νέας τεχνολογίας με το όνομα Endovena στις καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων (πρόγραμμα αριθ. 92.IT.06.069, στο εξής: πρόγραμμα ή πρόγραμμα Endovena). Από την εν λόγω αίτηση προκύπτει ότι σκοπός του προγράμματος Endovena ήταν να αποδείξει ότι ήταν δυνατόν να μειωθεί το κόστος ραντίσματος και προστασίας από τα παράσιτα διαφόρων ποικιλιών οπωροφόρων δένδρων χάρη σε μία τεχνική που βασίζεται στην «ενδοφλέβια» ένεση θρεπτικών και αντικρυπτογαμικών στοιχείων σε ήδη κατεργασμένη μορφή και, κατά συνέπεια, ικανών να αφομοιωθούν απευθείας από τον κορμό.

10 Σύμφωνα με την αίτηση, το πρόγραμμα επρόκειτο να αναπτυχθεί σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση, που χαρακτηριζόταν ως «αγρονομική», η μέθοδος Endovena θα εφαρμοζόταν σε διάφορα οπωροφόρα δένδρα, και ειδικότερα

μηλιές, αχλαδιές, δαμασκηνιές, βερυκοκιές και ακτινιδιές. Προβλεπόταν η συλλογή δεδομένων κατά την εξέλιξη της φάσεως αυτής και ο έλεγχος των αποτελεσμάτων τους. Κατά τη δεύτερη φάση, την αποκαλούμενη «αγροτοβιομηχανική» φάση, τα παραχθέντα σύμφωνα με το σύστημα Endovena φρούτα θα συγκρίνονταν με τα παραχθέντα κατά τον παραδοσιακό τρόπο φρούτα, αφενός, με την πραγματοποίηση εργαστηριακών ελέγχων και, αφετέρου, από την άποψη της δυνατότητας διατηρήσεώς τους. Η τρίτη φάση, που αφορούσε τη γνωστοποίηση και διάδοση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων, θα περιελάμβανε τον σχεδιασμό και την παραγωγή εντύπου και οπτικοακουστικού υλικού. Στην αίτηση αναφερόταν ότι η ανάπτυξη του συγκεκριμένου προγράμματος Endovena θα διαρκούσε 24 μήνες και ότι το συνολικό κόστος του θα ανερχόταν σε 2 084 000 ECU.

II — *Χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής και εξέλιξη του προγράμματος*

11 Με την απόφασή της C (92) 3124, της 3ης Δεκεμβρίου 1992 (στο εξής: απόφαση χορηγήσεως), η Επιτροπή χορήγησε στην προσφεύγουσα επιδότηση του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, για το πρόγραμμα Endovena (άρθρο 1). Κατά το άρθρο 2 της αποφάσεως χορηγήσεως, η περίοδος υλοποιήσεως του προγράμματος Endovena ορίστηκε σε 24 μήνες, δηλαδή από τον Δεκέμβριο του 1992 μέχρι τον Νοέμβριο του 1994. Κατά το άρθρο 3 της αποφάσεως χορηγήσεως, το εγκεκριμένο κόστος του προγράμματος ανερχόταν σε 2 072 000 ECU και η ανώτατη χρηματοδοτική συνδρομή της Κοινότητας ανερχόταν σε 1 036 000 ECU. Στην ίδια διάταξη αναφερόταν περαιτέρω ότι, αν με βάση το πραγματικό κόστος που θα προέκυπτε τελικώς μειωνόταν το εγκεκριμένο κόστος σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη, το ποσόν της ενισχύσεως θα μειωνόταν αναλόγως.

12 Σύμφωνα με τους όρους χρηματοδοτήσεως που καθορίζονταν στο παράρτημα II της αποφάσεως χορηγήσεως, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα, για τους σκοπούς ελέγχου της σχέσεως των παρεχομένων κονδυλίων προς τα διάφορα έξοδα, να αξιώνει να ελέγχει κάθε έγγραφο στο πρωτότυπο ή σε επικυρωμένο αντίγραφο και να διενεργεί τους σχετικούς ελέγχους απευθείας επί τόπου ή να ζητεί την αποστολή των εν λόγω εγγράφων (σημείο 5). Διευκρινιζόταν επίσης ότι, αν ένας από τους αναγραφόμενους στο εν λόγω παράρτημα όρους δεν ετηρείτο ή αν αναλαμβάνονταν δράσεις που δεν προβλέπονταν στο παράρτημα I, η Επιτροπή μπορούσε να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη χρηματοδοτική συνδρομή και να απαιτήσει την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών (σημείο 10).

13 Στις 8 Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή κατέβαλε στην προσφεύγουσα μία πρώτη δόση ποσού 414 000 ECU, ήτοι το 40 % της κοινοτικής συνδρομής. Στις 7 Ιουλίου 1993, έδωσε εντολή για την καταβολή μιας δεύτερης δόσης, ποσού 310 800 ECU, ήτοι το 30 % της συνδρομής, το οποίο η προσφεύγουσα εισέπραξε στις 5 Αυγούστου 1993. Η τρίτη δόση δεν κατεβλήθη.

14 Στις 19 και 22 Ιουλίου 1993, η Επιτροπή προέβη σε επιτόπιο έλεγχο του προγράμματος. Στην έκθεση που συνετάγη σε σχέση με την αποστολή αυτή δεν γίνεται λόγος για παρατυπίες.

15 Με τις από 29 Μαρτίου 1994 και 11 Ιουλίου 1994 επιστολές της, η προσφεύγουσα έδωσε αναφορά για την πρόοδο των εργασιών και ζήτησε μετάθεση της ημερομηνίας που είχε ορισθεί για την ολοκλήρωση του προγράμματος λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών που έπληξαν τη συγκομιδή του έτους 1994. Με σημείωμα της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, η Επιτροπή ενέκρινε την αιτηθείσα παράταση και όρισε ως νέα ημερομηνία ολοκληρώσεως του προγράμματος την 3η Δεκεμβρίου 1995.

16 Ωστόσο, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος διαπιστώθηκε ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η τεχνική Endovena απεδείχθη αναποτελεσματική σε σχέση με τους τεθέντες στόχους.

17 Με επιστολή της 14ης Μαΐου 1996, η προσφεύγουσα δήλωσε στην Επιτροπή ότι οι σχετικές με το πρόγραμμα εργασίες ολοκληρώθηκαν κανονικά στις 31 Δεκεμβρίου 1995. Προσέθεσε ότι η σύνταξη των σχετικών εκθέσεων βρισκόταν σε εξέλιξη και ότι «η τελική έκθεση και οι οικονομικές αποτιμήσεις των αποτελεσμάτων που προέκυψαν με μία μεθοδολογική περιγραφή των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημοσιοποίησή τους» θα αποστέλλονταν το συντομότερο δυνατό. Η Επιτροπή δεν απάντησε στην επιστολή αυτή. Η τελική έκθεση σχετικά με το πρόγραμμα διαβιβάστηκε στην Επιτροπή στις 10 Σεπτεμβρίου 1997.

III — *Επιτόπιοι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 1997*

18 Μετά από έλεγχο που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τον Ιανουάριο του 1997 σε σχέση με ένα ιρλανδικό πρόγραμμα, η Επιτροπή αποφάσισε να προχωρήσει σε μία σειρά ελέγχων που αφορούσαν διάφορα προγράμματα για τα οποία είχε χορηγηθεί χρηματοδοτική συνδρομή δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88, επειδή υποψιαζόταν ότι υπήρχε οργανωμένο κύκλωμα που επεδίδετο στην άντληση κοινοτικών επιδοτήσεων με απατηλά μέσα. Το πρόγραμμα Endovena περιελήφθη στον κύκλο αυτό ελέγχων.

19 Στις 17 και 18 Ιουλίου 1997, σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού 4253/88, η προσφεύγουσα υποβλήθηκε σε επιτόπιο έλεγχο σε σχέση με το πρόγραμμα Endovena. Στον έλεγχο αυτό μετείχαν υπάλληλοι διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής, μεταξύ των οποίων ήταν και η Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης (UCLAF), υπάλληλοι του Ιταλικού Κράτους και, από την πλευρά της προσφεύγουσας, ο μοναδικός διαχειριστής της κατά τον χρόνο εκείνο, ο L. Biego, μαζί με τους συμβούλους του. Η Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης συνέταξε έκθεση διαλαμβάνουσα τα αποτελέσματα του ελέγχου.

20 Με βάση τα συμπεράσματα στα οποία κατέληγε η ανωτέρω έκθεση, η Επιτροπή θεώρησε ότι είχε στη διάθεσή της επαρκή στοιχεία προκειμένου να κινήσει τη διαδικασία ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88 και στο σημείο 10 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως χορηγήσεως.

IV — *Διοικητική διαδικασία*

21 Με έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα τα στοιχεία στα οποία θα μπορούσε να θεμελιωθεί η ύπαρξη

παρατυπιών κατά την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και την κάλεσε να υποβάλει, εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων, τις διευκρινίσεις και τα λογιστικά και διοικητικά έγγραφα από τα οποία προέκυπτε η πλήρης τήρηση των υποχρεώσεων που της είχαν επιβληθεί με την απόφαση χορηγήσεως.

22 Παραλλήλως, απέστειλε έγγραφο στην Ιταλική Δημοκρατία με το οποίο την καλούσε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της. Ωστόσο, οι ιταλικές αρχές δεν διατύπωσαν καμία παρατήρηση σχετικώς.

23 Η χορηγηθείσα στην προσφεύγουσα προθεσμία παρατάθηκε κατ' επανάληψη λόγω της κατασχέσεως των διοικητικών και λογιστικών εγγράφων που αφορούσαν το πρόγραμμα από την αρμόδια Procura della Repubblica (Εισαγγελία), στο πλαίσιο ανακρίσεως που διενεργήθηκε κατά του L. Biego με τις κατηγορίες καταχρήσεων εις βάρος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και φορολογικής απάτης. Όταν πληροφορήθηκε από το εθνικό δικαστήριο την άρση της κατασχέσεως, η Επιτροπή κάλεσε εκ νέου την εταιρία στην οποία είχε χορηγηθεί η χρηματοδοτική συνδρομή, με έγγραφο της 26ης Απριλίου 2000, να της υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων. Με επιστολή της 12ης Ιουνίου 2000, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις οποίες προσάρτησε έκθεση τεχνικής πραγματογνωμοσύνης η οποία είχε διενεργηθεί στο πλαίσιο της προαναφερθείσας ποινικής διαδικασίας καθώς και διάφορες δηλώσεις και εκθέσεις.

24 Η ποινική διαδικασία κατά του L. Biego ολοκληρώθηκε με την έκδοση αποφάσεως του Giudice per le indagini preliminari del Tribunale di Fermo (ανακριτή στο πλημμελειοδικείο του Fermo) της 15ης Ιανουαρίου 2001, με την οποία η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο λόγω παραγραφής της παραβάσεως, καθόσον αφορούσε το πλημμέλημα της απάτης, που είχε αναχαρακτηρισθεί ως καταχρηστική είσπραξη κονδυλίων εις βάρος του κράτους, και την απαλλαγή του κατηγορουμένου σε σχέση με το πλημμέλημα φορολογικής απάτης.

V — *Η προσβαλλόμενη απόφαση*

25 Με την απόφασή της C (2001) 1274, της 6ης Ιουνίου 2001, η Επιτροπή κατάργησε, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τη χρηματοδοτική συνδρομή που είχε χορηγηθεί στην Euroagri και απαίτησε από την τελευταία να της επιστρέψει το ποσό των 725 200 ευρώ το οποίο είχε εισπράξει ως συνδρομή (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

26 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 3 Αυγούστου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

27 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα υπέβαλε επίσης αίτηση αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Με διάταξη της 10ης Σεπτεμβρίου 2001, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων ως απαράδεκτη και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.

28 Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις και ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι διαβίβασαν τις απαντήσεις τους και τα ζητηθέντα έγγραφα εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

29 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Μαρτίου 2003.

30 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να απαντήσει εγγράφως σε μία ερώτηση, πράγμα που η Επιτροπή έπραξε εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Μετά τη διατύπωση των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας επί της απαντήσεως της Επιτροπής εντός της ταχθείσας προθεσμίας, ο Πρόεδρος του Δευτέρου Τμήματος του Πρωτοδικείου όρισε ως ημερομηνία ολοκληρώσεως της προφορικής διαδικασίας την 14η Μαΐου 2003.

31 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— επικουρικώς, να ακυρώσει εν μέρει την προσβαλλόμενη απόφαση και να μειώσει, κατ' αναλογία προς την τελικώς πραγματοποιηθείσα επένδυση, τη συνδρομή που της χορηγήθηκε·

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να προσκομίσει το σύνολο των εκθέσεων που απέστειλε σχετικά με το πρόγραμμα Endovena, να εξετάσει ορισμένους μάρτυρες, και να διατάξει την αυτοπρόσωπη εμφάνιση της προσφεύγουσας καθώς και τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης ή επιτοπίου ελέγχου.

32 Στο υπόμνημά της απαντήσεως ζητεί, περαιτέρω, να τεθεί εκτός της δικογραφίας το παράρτημα 6 του υπομνήματος αντικρούσεως (έκθεση ελέγχου της γενικής διευθύνσεως χρηματοδοτικού ελέγχου της Επιτροπής), ορισμένα τμήματα του οποίου παραλείφθηκαν, εκτός εάν κατατεθεί στη Γραμματεία ολόκληρο το έγγραφο.

33 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Νομική ανάλυση

I — *Επί του κυρίου αιτήματος*

34 Στα υπομνήματά της, η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής της. Ο πρώτος λόγος αφορά την έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας και την παράβαση της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως. Ο δεύτερος και τρίτος λόγος βασίζονται αντίστοιχα σε παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και σε παράβαση του άρθρου 25 του ιδίου κανονισμού. Με τον τέταρτο λόγο, ο οποίος φέρει τον τίτλο «απουσία λογικής συνέπειας, ανεπαρκής θεμελίωση και παντελής έλλειψη αιτιολογίας», η προσφεύγουσα αμφισβητεί, κατ' ουσίαν, τις διαπιστώσεις της προσβαλλόμενης αποφάσεως που αφορούν τις παρατυπίες συνεπεία των οποίων καταργήθηκε η χρηματοδοτική συνδρομή. Με τον πέμπτο λόγο, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

A — *Επί της δυνατότητας εφαρμογής των διαφόρων εκδοχών των κανονισμών 2052/88, 4253/88 και 4256/88*

35 Καταρχάς, θα πρέπει να διευκρινισθεί ποια από τις διαδοχικές εκδοχές των κανονισμών 2052/88, 4253/88 και 4256/88 έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Η

κοινοτική συνδρομή υπέρ του προγράμματος Endovena χορηγήθηκε τον Δεκέμβριο του 1992, επομένως, πριν από τη θέση σε ισχύ, στις 3 Αυγούστου 1993, των κανονισμών 2081/93, 2082/93 και 2085/93. Οι μεταβατικές διατάξεις που περιέχονται στους τελευταίους αυτούς κανονισμούς, και συγκεκριμένα το άρθρο 15 του κανονισμού 2081/93, το άρθρο 33 του κανονισμού 2082/93 και τα άρθρα 10 και 11α του κανονισμού 2085/93, δεν αναφέρονται ρητώς στις διατάξεις που αφορούν τον οικονομικό έλεγχο, την κατάργηση των συνδρομών και την παρακολούθηση των προγραμμάτων, που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την παρούσα διαφορά.

36 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι, ενώ οι κανόνες διαδικασίας εφαρμόζονται γενικώς επί όλων των διαφορών που εκκρεμούν κατά το χρονικό σημείο της ενάρξεως της ισχύος τους, δεν συμβαίνει το ίδιο με τους ουσιαστικούς κανόνες. Οι τελευταίοι ερμηνεύονται συνήθως ως μη διέποντες τις διαμορφωθείσες προ της ενάρξεως της ισχύος τους καταστάσεις, εκτός αν από τη διατύπωσή τους, από τον επιδιωκόμενο σκοπό ή την οικονομία τους προκύπτει σαφώς ότι πρέπει να τους προσδοθεί τέτοιο αποτέλεσμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Νοεμβρίου 1981, 212/80 έως 217/80, Salumi κ.λπ., Συλλογή 1981, σ. 2735, σκέψη 9, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 1998, T-42/96, Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-401, σκέψεις 54 επ.). Οι όροι χορηγήσεως της συνδρομής, οι υποχρεώσεις του αποδέκτη και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η συνδρομή μπορεί να καταργηθεί υπάγονται στους κανόνες ουσίας. Επομένως, οι πλευρές αυτές της παρούσας διαφοράς διέπονται, καταρχήν, από τους κανονισμούς 2052/88, 4253/88 και 4256/88 ως είχαν αρχικώς. Αντίθετα, ό,τι αφορά τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από την Επιτροπή και τις υποχρεώσεις της Επιτροπής και των κρατών μελών σχετικά με την παρακολούθηση των προγραμμάτων ρυθμίζεται από διαδικαστικές διατάξεις, οι οποίες, μετά τη θέση σε εφαρμογή των κανονισμών του 1993, διέπουν, όπως διαμορφώθηκαν μετά τις τροποποιήσεις του 1993, τις χρηματοδοτικές συνδρομές που χορηγήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.

37 Διευκρινίζεται ότι η κατάργηση της κοινοτικής συνδρομής συνεπεία παρατυπιών που προσάπτονται στον αποδέκτη της έχει χαρακτήρα κυρώσεως, οσάκις δεν περιορίζεται στην αναζήτηση των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως συνεπεία των παρατυπιών και επιβάλλεται ως αποτρεπτικό μέτρο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, T-199/99, Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3731, σκέψη 127). Επομένως,

επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση που δικαιολογείται τόσο με βάση την προϊσχύσασα όσο και με βάση τη νέα εκδοχή του κανονισμού 4253/88. Όμως, όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή στις απαντήσεις της επί των ερωτημάτων του Πρωτοδικείου, οι τροποποιήσεις που επέφερε στη διάταξη αυτή ο κανονισμός 2082/93 έχουν αμιγώς τυπικό χαρακτήρα και δεν επηρεάζουν το περιεχόμενό της.

Β — *Επί του πρώτου λόγου, που αφορά την έλλειψη αιτιολογίας και την παραβίαση της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

38 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που επιβάλλεται από το άρθρο 253 ΕΚ, διότι δεν απάντησε στις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας που περιέχονταν στην επιστολή της 12ης Ιουνίου 2000 και δεν έλαβε υπόψη τα πολυάριθμα έγγραφα που της υποβλήθηκαν με την ευκαιρία αυτή. Κατά την προσφεύγουσα, η αρχή της προηγουμένης ακροάσεως επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να αιτιολογεί μια απόφαση όχι μόνον όσον αφορά την ύπαρξη των διαπιστωθεισών παραβάσεων και παρατυπιών, αλλά και όσον αφορά τον αβάσιμο ή τον αλυσιτελή χαρακτήρα των επιχειρημάτων που προβάλλονται προς αντίκρουση της θέσεώς της. Με το υπόμνημά της απαντήσεως, προσάπτει περαιτέρω στην Επιτροπή ότι δεν εξήγησε παρά μόνο με το υπόμνημά της αντικρούσεως τους ακριβείς λόγους για τους οποίους δεν θεώρησε βάσιμες ορισμένες από τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στην επιστολή της προσφεύγουσας της 12ης Ιουνίου 2000. Στο πλαίσιο αυτό, προσάπτει στην Επιτροπή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

39 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προσέθεσε ότι η Επιτροπή προσκόμισε, λίγο μόλις χρόνο πριν από την προφορική διαδικασία, την τελική έκθεση που είχε καταθέσει η προσφεύγουσα στις 10 Δεκεμβρίου 1997. Από το γεγονός αυτό συνάγει ότι η έκθεση αυτή δεν ελήφθη υπόψη κατά τον χρόνο που η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής. Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η συμπεριφορά αυτή στοιχειοθετεί σοβαρή παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

40 Η Επιτροπή φρονεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

41 Κατά πάγια νομολογία, δυνάμει του άρθρου 253 ΕΚ, από την αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να διαφαίνεται με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατόν στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, προκειμένου να υπερασπισθούν τα δικαιώματά τους, και στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του. Το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως εξαρτάται από τη φύση της οικείας πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε, καθώς και από το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψεις 15 και 16· απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Μαρτίου 2003, T-340/00, Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-811, σκέψη 82).

42 Ειδικότερα, δεδομένου ότι μία απόφαση περί καταργήσεως μιας κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής επιφέρει σοβαρές συνέπειες για τον δικαιούχο της συνδρομής, από την αιτιολογία της αποφάσεως αυτής πρέπει σαφώς να καταφαίνονται οι λόγοι που τη δικαιολογούν (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Φεβρουαρίου 2000, T-46/98 και T-151/98, CCRE κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-167, σκέψη 48).

43 Στην προκειμένη περίπτωση, τόσο στο έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, με το οποίο η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα τα στοιχεία που ενδεχομένως αποτελούσαν παρατυπίες κατά την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όσο και στην προσβαλλόμενη απόφαση εκτίθενται κατά τρόπο σαφή και μη γεννώντα αμφιβολίες οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η κατάργηση της συνδρομής. Εξάλλου, η προσφεύγουσα είχε συμμετάσχει στον

έλεγχο που πραγματοποιήθηκε το 1997, καθότι ο διαχειριστής της υπέγραψε τα πρακτικά του ελέγχου αυτού, και είχε πλήρη γνώση της εκθέσεως της Υπηρεσίας για την Καταπολέμηση της Απάτης, η οποία συνετάγη κατόπιν του ελέγχου αυτού. Επιπλέον, η προσφεύγουσα κατέδειξε, με τους ισχυρισμούς που προέβαλε στα δικόγραφά της, ότι είχε κατανοήσει επαρκώς τη συλλογιστική της Επιτροπής.

44 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή είχε την υποχρέωση να απαντήσει ρητώς σε όλα τα επιχειρήματα που διατυπώθηκαν ενώπιόν της πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Τέτοια υποχρέωση, εξάλλου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απορρέει από την αρχή της προηγουμένης ακροάσεως.

45 Όσον αφορά την αιτίαση που προβλήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σύμφωνα με την οποία οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρέλειψαν να λάβουν υπόψη κατά την έκδοση της αποφάσεως περί καταργήσεως της συνδρομής την τελική έκθεση που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 10 Σεπτεμβρίου 1997, δεν αναφέρεται, κατ' ουσίαν, στην αιτιολογία της αποφάσεως, αλλά στη διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της πράξεως αυτής. Θα εξετασθεί στη συνέχεια, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του δευτέρου λόγου ακυρώσεως (βλ. κατωτέρω, σκέψεις 64 έως 67).

46 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα είναι αβάσιμος.

Γ — *Επί του δευτέρου λόγου, περί παραβάσεως του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

47 Με τον λόγο αυτό ακυρώσεως, που περιέχει τρία σκέλη, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν πραγματοποιήθηκε πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης η δέουσα εξέταση της περιπτώσεως κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88.

48 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι παρέβη την υποχρέωσή της εκ του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 να ζητήσει από το κράτος μέλος ή από τις λοιπές αρμόδιες αρχές που είχαν οριστεί από αυτό για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας. Έχοντας πληροφορηθεί από το υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής ότι οι ιταλικές αρχές είχαν ειδοποιηθεί για την κίνηση της διοικητικής διαδικασίας και ότι δεν είχαν διατυπώσει παρατηρήσεις, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή το γεγονός ότι δεν την ενημέρωσε νωρίτερα.

49 Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η υποχρέωση για τη διενέργεια της δέουσας εξέτασης της περιπτώσεώς της παραβιάστηκε, επίσης, επειδή η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση κυρίως στα αποτελέσματα του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το 1997. Αφενός, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, μετά τη διενέργεια ενός πρώτου ελέγχου του προγράμματος το 1993, δεν εδικαιούτο να προβεί σε δεύτερο έλεγχο το 1997. Αφετέρου, επικρίνει τον τρόπο διενεργείας του ελέγχου αυτού ο οποίος, κατά τη γνώμη της, επιβάλλει να μη ληφθούν υπόψη τα πορίσματά του.

50 Κατά την προσφεύγουσα, ο δεύτερος έλεγχος της Επιτροπής δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση το γεγονός ότι προέκυψαν στοιχεία ικανά να γεννήσουν αμφιβολίες όσον αφορά τον σύννομο χαρακτήρα των δηλωθέντων εξόδων για την υλοποίηση του προγράμματος μετά τον πρώτο έλεγχο του 1993. Ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο το 1997 αφορούσε πραγματικά περιστατικά άσχετα προς το πρόγραμμα Endovena και την προσφεύγουσα, από τα οποία δεν μπορεί να συναχθεί ότι υπήρχαν στοιχεία απάτης και στη χρηματοδότηση την οποία αφορά η παρούσα υπόθεση. Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι εκκίνησε από την υπόθεση ότι η προσφεύγουσα ενεχόταν σε απάτη και αναζήτησε αποδεικτικά στοιχεία για να θεμελιώσει την υπόθεσή της αυτή. Η προσέγγιση αυτή δεν επέτρεψε στην Επιτροπή να εκτιμήσει ορθά τα πραγματικά περιστατικά.

51 Αναφερόμενη στο κύρος των πορισμάτων του ελέγχου του 1997, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, επί της ουσίας, αντιφάσκουν προς τα πορίσματα του προηγουμένου ελέγχου του 1993. Κατά συνέπεια, θεωρεί ότι

η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας. Διευκρινίζει ότι ο έλεγχος του 1997, που πραγματοποιήθηκε σε ημερομηνία σχετικώς απομακρυσμένη από την περάτωση του προγράμματος, διήρκεσε μόνο δύο ημέρες. Κατά την προσφεύγουσα, είναι αδύνατον να εξετασθεί με τον κατάλληλο τρόπο ένα τόσο περίπλοκο ζήτημα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και με τη συμμετοχή τριών μόνον υπαλλήλων. Η προσφεύγουσα αμφισβητεί το περιεχόμενο της εκθέσεως που συντάχθηκε μετά την πραγματοποίηση του έλεγχου αυτού, υποστηρίζοντας ότι οι αιτιάσεις που διατυπώνονται εις βάρος της δεν στηρίζονται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο πλην των δηλώσεων των ελεγκτών. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προσέθεσε ότι η σχετική με τον έλεγχο αυτό έκθεση, που υποβλήθηκε ως παράρτημα 6 του υπομνήματος αντικρούσεως, δεν είναι έγκυρη λόγω των πολλών παραλείψεων που τη χαρακτηρίζουν, αλλά και επειδή δεν είναι χρονολογημένη. Φρονεί ότι, εάν αφαιρεθεί το έγγραφο αυτό από τη δικογραφία, σύμφωνα με το σχετικό αίτημά της, η απόδειξη των παραβάσεων που της προσάπτονται θα απωλέσει κάθε ισχύ.

52 Στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, το οποίο αναπτύχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η υποχρέωση διενεργείας κατάλληλης εξέτασης της περιπτώσεώς της παραβιάστηκε, περαιτέρω, διότι η τελική έκθεση την οποία η ίδια συνέταξε δεν ελήφθη υπόψη. Απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα εξήγησε ότι δεν είχε τη δυνατότητα να επικαλεσθεί την ύπαρξη της τελικής αυτής εκθέσεως πριν αυτή προσκομισθεί από την Επιτροπή, διότι τα σχετικά με το πρόγραμμα Endovena έγγραφα τα οποία είχε στη διάθεσή της είχαν κατασχεθεί από την Εισαγγελία στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας που είχε κινηθεί στην Ιταλία και δεν της επιστράφηκαν στο σύνολό τους και με τον ορθό τρόπο παρά μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής.

53 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ζήτησε από τις ιταλικές αρχές να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους, σύμφωνα με την υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88. Θεωρεί ότι δεν προβλέπεται υποχρέωσή της να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο για τη διαβούλευση αυτή.

54 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του εξεταζομένου λόγου, η Επιτροπή αντιτείνει ότι ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 1997 ήταν διεξοδικός, διενεργήθηκε από έξι υπαλλήλους που εργάστηκαν επί δύο ημέρες και περιελάμβανε κάθοδο στις εγκαταστάσεις της εταιρίας, καθώς και επίσκεψη στις εκτάσεις όπου εφαρμοζόταν το πρόγραμμα. Ο εν λόγω έλεγχος

διενεργήθηκε σε πλείονα στάδια και διήρκεσε περισσότερο απ' ό,τι υποθέτει η προσφεύγουσα. Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι ο εν λόγω έλεγχος πραγματοποιήθηκε πολύ μετά την περάτωση του προγράμματος, καθότι το πρόγραμμα δεν ολοκληρώθηκε κανονικά. Κατά την Επιτροπή, οι αποκλίσεις που εμφανίζονται ενδεχομένως στα αποτελέσματα των δύο ελέγχων, που πραγματοποιήθηκαν το 1993 και το 1997, δεν είναι καθοριστικής σημασίας, ο έλεγχος δε που πραγματοποιήθηκε το 1997 ήταν νόμιμος, καθότι ανέκυψαν νέα στοιχεία τα οποία δημιούργησαν αμφιβολίες σχετικά με τη νομιμότητα των δηλωθέντων εξόδων. Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο, προχώρησε σε έλεγχο όλων των προγραμμάτων που βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη και χρηματοδοτούνταν δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88, δηλαδή έλεγξε 107 προγράμματα, και όχι μόνον το πρόγραμμα της προσφεύγουσας. Επομένως, δεν είχε προκατάληψη ειδικά κατά της προσφεύγουσας.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

55 Με τον εξεταζόμενο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επικρίνει, κατ' ουσίαν, τη διαδικασία η οποία κατέληξε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, ο λόγος αυτός πρέπει να εξετασθεί με βάση τον κανονισμό 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί.

56 Το πρώτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου περιορίζεται πλέον στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή δεν ενημέρωσε την προσφεύγουσα περί του ότι κάλεσε τις ιταλικές αρχές να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ενδεχόμενη κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής και περί του ότι οι εν λόγω αρχές δεν έκαναν χρήση της δυνατότητας αυτής. Ωστόσο, δεν συνάγεται η ύπαρξη σχετικής υποχρεώσεως από τις εφαρμοστέες διατάξεις. Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου είναι αβάσιμο.

57 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, στο άρθρο 23, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «η Επιτροπή μεριμνά ώστε οι έλεγχοι που διενεργεί

να πραγματοποιούνται με συντονισμένο τρόπο, ώστε να αποφεύγονται επανειλημμένοι έλεγχοι για το ίδιο θέμα και κατά τη διάρκεια της ιδίας χρονικής περιόδου». Με τη διάταξη αυτή επιδιώκεται πράγματι να αποφεύγονται επανειλημμένοι έλεγχοι σε σχέση με το ίδιο πρόγραμμα. Επιβάλλεται, επομένως, στην Επιτροπή η υποχρέωση να οργανώνει τις ελεγκτικές της δραστηριότητες σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοικήσεως. Ωστόσο, η διάταξη αυτή δεν απαγορεύει τη διενέργεια διαδοχικών ελέγχων αυτή καθ' αυτή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 2002, Τ-141/99, Τ-142/99, Τ-150/99 και Τ-151/99, Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-4547, σκέψεις 99 έως 102).

58 Η Επιτροπή δικαιούται, ιδίως, να επαναλαμβάνει τους ελέγχους, οσάκις ανακύπτουν νέα στοιχεία από τα οποία συνάγεται ότι ενδείκνυται η διενέργεια πιο διεξοδικών ελέγχων σε σχέση με ορισμένα προγράμματα. Στην προκειμένη περίπτωση, ανέκυψαν τέτοια νέα στοιχεία κατά τους ελέγχους του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι παρατυπίες που διαπιστώθηκαν από το Ελεγκτικό Συνέδριο στην υλοποίηση ορισμένων προγραμμάτων συνιστούσαν επαρκή λόγο δικαιολογούντα τον έλεγχο άλλων παρομοίων προγραμμάτων, είτε με συστηματικό τρόπο είτε δειγματοληπτικώς, έστω και αν τα προγράμματα αυτά είχαν ήδη ελεγχθεί στο παρελθόν.

59 Το γεγονός ότι τα πορίσματα του δευτέρου ελέγχου διέφεραν από τα πορίσματα του ελέγχου που διενεργήθηκε το 1993 δεν αποτελεί λόγο για να μη ληφθούν υπόψη. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, η έκθεση του 1993 δεν περιέχει ρητές διαπιστώσεις, βασιζόμενες στους ελέγχους που διενεργήθηκαν από τους υπαλλήλους της Επιτροπής και αντιφάσκουσες προς τα πορίσματα του έλεγχου του 1997. Εν πάση δε περιπτώσει, είναι φυσικό ένας έλεγχος που διενεργήθηκε μετά την εμφάνιση νέων στοιχείων, τα οποία δημιούργησαν την υποψία υπάρξεως απάτης σε σχέση με ορισμένα προγράμματα, να είναι πιο διεξοδικός και να αποδώσει αποτελέσματα διαφορετικά από αυτά ενός συνήθους ελέγχου που διενεργήθηκε χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε υποψία.

60 Όσον αφορά την αιτίαση σύμφωνα με την οποία ο χρόνος που διήρκησε ο έλεγχος του 1997 δεν ήταν επαρκής για την άντληση αξιόπιστων συμπερασμάτων, από την έκθεση αποστολής που περιέχεται στο παράρτημα 5 της προσφυγής προκύπτει ότι στον έλεγχο που διενεργήθηκε στις 17 και 18 Ιουλίου 1997 στην επιχείρηση της προσφεύγουσας μετέσχον τρεις υπάλληλοι της Επιτροπής και τρεις υπάλληλοι του Ιταλικού Κράτους. Η ενασχόληση έξι υπαλλήλων επί δύο ημέρες πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι επαρκής για τη

συλλογή των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ορθώς ότι η «δέουσα εξέταση της περιπτώσεως» δεν συνίστατο μόνο στον έλεγχο που διενεργήθηκε τον Ιούλιο του 1997, αλλά περιελάμβανε επίσης την εξέταση των πορισμάτων του ελέγχου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, την πρόσκληση προς τον δικαιούχο και προς το εμπλεκόμενο κράτος μέλος για διατύπωση των παρατηρήσεών τους, καθώς και τη μελέτη των εν λόγω παρατηρήσεων και των εγγράφων που τις συνόδευαν εκ μέρους της Επιτροπής.

61 Η αιτίαση σύμφωνα με την οποία ο έλεγχος διενεργήθηκε σε χρονικό σημείο που απείχε πάρα πολύ από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι επίσης αβάσιμη. Η μεσολάβηση ενός περίπου έτους μεταξύ της γνωστοποιήσεως του τερματισμού του προγράμματος και της διενεργείας του ελέγχου δεν μπορεί να χαρακτηριστεί υπερβολική, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι στο άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε προηγουμένως, που έχει εφαρμογή εν προκειμένω, όσο και στη μετά την τροποποίησή του εκδοχή, ορίζεται ότι, «επί τρία έτη μετά την τελευταία πληρωμή για μια ενέργεια, ο αρμόδιος οργανισμός και οι αρχές διατηρούν στη διάθεση της Επιτροπής όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα που αφορούν τις σχετικές δαπάνες». Περαιτέρω, το σημείο 6 του παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως χορηγήσεως επιβάλλει στον δικαιούχο την υποχρέωση να τηρεί στη διάθεση της Επιτροπής, επί πέντε έτη μετά την τελευταία καταβολή κονδυλίων της συνδρομής, τα πρωτότυπα όλων των εγγράφων τα οποία απεικονίζουν τα πραγματοποιηθέντα έξοδα. Η ύπαρξη του όρου αυτού καταδεικνύει ότι ο αποδέκτης κοινοτικής συνδρομής πρέπει να αναμένει τη διενέργεια ελέγχων εντός των τριών ή ακόμη και των πέντε ετών που έπονται της καταβολής της τελευταίας δόσεως της χρηματοδότησης. Επιπλέον, ο έλεγχος διενεργήθηκε πριν από την κατάθεση από την προσφεύγουσα, στις 10 Σεπτεμβρίου 1997, της σχετικής με το πρόγραμμα τελικής εκθέσεως.

62 Όσον αφορά τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την έκθεση ελέγχου που κατατέθηκε ως παράρτημα 6 του υπομνήματος αντικρούσεως, επισημαίνεται ότι το εν λόγω έγγραφο δεν είναι το μόνο που παραθέτει τα πορίσματα του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το 1997. Ειδικότερα, η ίδια η προσφεύγουσα προσκόμισε ως παράρτημα 5 της προσφυγής της μία έκθεση αποστολής, με ημερομηνία 19 Αυγούστου 1997, που αφορά τον ίδιο έλεγχο, στην οποία προσαρτάται ένα πρακτικό υπογεγραμμένο, μεταξύ άλλων, από τον L. Biego, τότε διαχειριστή της προσφεύγουσας. Πρέπει να προστεθεί ότι το αν οι παρατυπίες που προσάπτονται στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση μπορούν να θεωρηθούν ως αποδειχθείσες δεν αποτελεί ζήτημα που εντάσσεται στον εδώ εξεταζόμενο λόγο και θα εξεταστεί στη συνέχεια, στο πλαίσιο εξετάσεως του τετάρτου λόγου.

63 Κατά συνέπεια, τα υποστηριζόμενα με το δεύτερο σκέλος του εξεταζομένου λόγου είναι αβάσιμα.

64 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος, που αναφέρεται στο ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την τελική έκθεση, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

65 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η παρουσίαση από την Επιτροπή της τελικής εκθέσεως του προγράμματος Endovena λίγο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υπό κρίση υποθέσεως μπορεί να θεωρηθεί ως νέο στοιχείο, ικανό να παράσχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να προβάλει νέους ισχυρισμούς. Πρέπει να επισημανθεί σχετικώς ότι η εν λόγω έκθεση είναι έγγραφο που συνετάγη από την ίδια την προσφεύγουσα και απαρτίζεται, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων, από 300 σελίδες περίπου.

66 Η προσφεύγουσα δεν εξήγησε κατά πειστικό τρόπο γιατί δεν επικαλέστηκε την ύπαρξη της εκθέσεως αυτής κατά την έγγραφη διαδικασία, προκειμένου ιδίως να αντικρούσει τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η τελική έκθεση επί του προγράμματος Endovena ουδέποτε υποβλήθηκε. Η προσφεύγουσα επικαλέστηκε βεβαίως την κατάσχεση από την ιταλική εισαγγελική αρχή όλων των σχετικών με το πρόγραμμα εγγράφων. Ωστόσο, η κατάσχεση αυτή ήρθη πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η προσφεύγουσα υποστήριξε, εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι ο εισαγγελέας δεν της επέστρεψε όλα τα κατασχεθέντα έγγραφα. Ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι αληθεύει ο ισχυρισμός αυτός, που δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο, δεν αρκεί για να εξηγήσει το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι για τη διαχείριση της προσφεύγουσας, και ιδίως ο L. Biego, που ήταν ο μοναδικός διαχειριστής της για την περίοδο μεταξύ 20ής Νοεμβρίου 1996 και 14ης Δεκεμβρίου 2000, δεν ήταν σε θέση να ενημερώσουν τον νομικό σύμβουλο της προσφεύγουσας περί της συντάξεως της εκθέσεως αυτής και της υποβολής της

στην Επιτροπή. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε την ύπαρξη της εκθέσεως κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας δεν μπορεί παρά να οφείλεται σε αμέλεια των υπευθύνων για τη διαχείρισή της. Κατά συνέπεια, η προσκόμιση της εν λόγω εκθέσεως από την Επιτροπή μετά το πέρας της έγγραφης διαδικασίας, όσο επικριτέα κι αν είναι, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως νέο στοιχείο ικανό να δικαιολογήσει την προβολή νέων ισχυρισμών.

67 Κατά συνέπεια, το τρίτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου είναι απαράδεκτο.

68 Τέλος, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως, σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή δεν προέβη στη δέουσα εξέταση της υποθέσεως της προσφεύγουσας, πρέπει να απορριφθεί.

Δ — *Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την παράβαση του άρθρου 25 του κανονισμού 4253/88*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

69 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του λόγου αυτού, ότι η Επιτροπή και το Ιταλικό Κράτος δεν τήρησαν την υποχρέωση παρακολούθησης που προβλέπεται στο άρθρο 25 του κανονισμού 4253/88 και, ειδικότερα, ότι δεν συνέταξαν τις εκθέσεις για τη σημειωθείσα πρόοδο, που προβλέπεται στην παράγραφο 4 της εν λόγω διατάξεως.

70 Με το δεύτερο σκέλος του παρόντος λόγου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η σιωπή που τήρησαν οι υπηρεσίες που ήταν επιφορτισμένες με την επίβλεψη του προγράμματος της δημούργησε την πεποίθηση ότι θα της επιτρεπόταν να παραλείψει την υλοποίηση της φάσεως γνωστοποιήσεως και διαδόσεως των αποτελεσμάτων του προγράμματος.

71 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 25 του κανονισμού 4253/88 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση πρότυπων σχεδίων και σχεδίων επιδείξεως τα οποία χρηματοδοτούνται απευθείας από την Επιτροπή δυνάμει το άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

72 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου, αρκεί να επισημανθεί ότι η μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής ή των ιταλικών αρχών ενδεχομένων υποχρεώσεων παρακολουθήσεως δεν μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή, εκ μέρους της Επιτροπής, των άρθρων 23 και 24 του κανονισμού 4253/88 σε σχέση με συγκεκριμένο πρόγραμμα. Επομένως, η αιτίαση που προβάλλει η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επηρεάσει την εκτίμηση που αφορά τη νομμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

73 Το δεύτερο σκέλος του εξεταζομένου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής της δημούργησε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη δίνοντάς της την εντύπωση ότι η Επιτροπή δεν θα απαιτούσε την υλοποίηση της φάσεως γνωστοποιήσεως και διαδόσεως των αποτελεσμάτων του προγράμματος, υπάγεται, κατ' ουσίαν, στον τέταρτο λόγο, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι η μη υλοποίηση αυτής της φάσεως του προγράμματος μπορεί να χαρακτηριστεί ως παρατυπία. Επομένως, θα εξεταστεί μαζί με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως.

74 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Ε — *Επί του τετάρτου λόγου, που αφορά την απουσία των παρατυπιών που επικαλείται η προσβαλλόμενη απόφαση*

75 Με τον λόγο αυτό, που φέρει τον τίτλο «απουσία λογικής συνέπειας, ανεπάρκεια και πλήρης έλλειψη αιτιολογίας», η προσφεύγουσα ισχυρίζεται κατ' ουσίαν ότι οι προϋποθέσεις καταργήσεως της συνδρομής που θέτει το άρθρο 26 του κανονισμού 4253/88 δεν πληρούνται, διότι τα πραγματικά στοιχεία που της προσάπτονται με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχουν αποδειχθεί ή δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως παρατυπίες.

76 Προτού εξετασθούν τα επιχειρήματα των διαδίκων σχετικά με τις διάφορες παρατυπίες που περιγράφονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, είναι σκόπιμο να εξετασθούν ορισμένα γενικότερα ζητήματα που τίθενται από την προσφεύγουσα.

1. Γενικά ζητήματα

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

77 Η προσφεύγουσα προσάπτει, καταρχάς, στην Επιτροπή ότι θεώρησε διάφορες περιστάσεις ως «παραβάσεις», «παρατυπίες» ή άλλες «αλλαγές στο πρόγραμμα» απλώς και μόνο επειδή δεν αντιστοιχούσαν στο περιεχόμενο της αιτήσεως για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής. Κατά την άποψή της, το περιεχόμενο της αιτήσεως αυτής δεν αποτελεί κριτήριο της καλής εκπληρώσεως των υποχρεώσεών της. Οι υποχρεώσεις της ως αποδέκτη της

χρηματοδοτικής συνδρομής πηγάζουν μόνον από την απόφαση περί χορηγήσεως η οποία της επέβαλε την τήρηση συγκεκριμένης συμπεριφοράς, την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και την υιοθέτηση ορισμένων μεθόδων παρέχοντάς της την ελευθερία να επιλέξει τα μέσα για την επίτευξη των στόχων αυτών για όσα ζητήματα δεν ρυθμίζονταν ρητώς στην απόφαση.

78 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη βασιμότητα του ισχυρισμού της Επιτροπής σύμφωνα με τον οποίο ο L. Biego παραδέχτηκε ότι έδωσε στην Επιτροπή ανακριβείς πληροφορίες κατά την υποβολή της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής.

79 Υποστηρίζει, εξάλλου, ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλείται, προς θεμελίωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα πορίσματα των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν από το 1997 και εντεύθεν, σύμφωνα με τα οποία υπήρχαν διασυνδέσεις μεταξύ διαφόρων προγραμμάτων χρηματοδοτουμένων με βάση το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88 και κυκλώματα που είχαν δημιουργηθεί με σκοπό την κατάχρηση των χορηγηθέντων κοινοτικών κονδυλίων με απατηλά μέσα, δεδομένου ότι η δικαιολογία αυτή δεν προβλήθηκε κατά τις φάσεις που προηγήθηκαν της κινήσεως της διαδικασίας καταργήσεως της συνδρομής.

80 Τέλος, υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το Πρωτοδικείο, με την απόφασή του Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 37 ανωτέρω, έκρινε ότι τα αποτελέσματα ελέγχων που διενεργήθηκαν από τις εθνικές αρχές στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας είναι δυνατόν να αποτελούν στοιχεία ικανά να δικαιολογήσουν την κατάργηση μιας χρηματοδοτικής συνδρομής. Στην προκειμένη περίπτωση, πραγματοποιήθηκαν και τέτοιοι έλεγχοι και η εισαγγελική αρχή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε εκπληρώσει όλες τις βασικές υποχρεώσεις της σε σχέση με το πρόγραμμα.

81 Η Επιτροπή εκθέτει ότι η αίτηση έχει θεμελιώδη σημασία για την έγκριση του προγράμματος και τη χορήγηση της συνδρομής. Διευκρινίζει ότι, προκειμένου για δημόσια επιδότηση και όχι για κατακύρωση δημοσίου έργου, η προσφεύγουσα δεν έχει πλήρη αυτονομία όσον αφορά την επιλογή των μέσων που θα μετέλθει για την επίτευξη των σκοπών του προγράμματος. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή προσέθεσε ότι δεν προσήψε στην προσφεύγουσα ότι δεν υλοποίησε το πρόγραμμα.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

82 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το σύστημα επιδοτήσεων που έχει διαμορφώσει η κοινοτική νομοθεσία στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην εκπλήρωση εκ μέρους του δικαιούχου σειράς υποχρεώσεων, οι οποίες του παρέχουν το δικαίωμα εισπράξεως της προβλεπόμενης χρηματοδοτικής συνδρομής. Αν ο δικαιούχος δεν εκπληρώνει όλες αυτές τις υποχρεώσεις, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του, παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να αναθεωρήσει την έκταση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει δυνάμει της αποφάσεως που χορηγεί την εν λόγω συνδρομή (βλ., σχετικώς, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93 και T-231/94 έως T-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 161, και της 12ης Οκτωβρίου 1999, T-216/96, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3139, σκέψεις 71 και 90 έως 94).

83 Ομοίως, οι αιτούντες χρηματοδοτική συνδρομή και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών είναι υποχρεωμένοι να βεβαιώνονται ότι παρέχουν στην Επιτροπή αρκούντως ακριβείς πληροφορίες, ειδάλλως το σύστημα ελέγχου και αποδείξεως που προβλέπεται για να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι όροι χορηγήσεως της συνδρομής δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ορθά. Πράγματι, ελλείψει αρκούντως ακριβών πληροφοριών, θα ήταν δυνατή η χορήγηση συνδρομής για σχέδια μη πληρούντα τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Εξ αυτού προκύπτει ότι η υποχρέωση πληροφορήσεως και τηρήσεως της εντιμότητας με την οποία βαρύνονται οι αιτούντες χρηματοδοτική συνδρομή και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών αποτελεί εγγενές στοιχείο του συστήματος χορηγήσεως συνδρομών του ΕΓΤΠΕ και είναι ουσιώδης για την ορθή λειτουργία του. Η παράβαση των υποχρεώσεων αυτών πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ως παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί (βλ., σχετικώς, τις αποφάσεις Conserve Italia κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 71, Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 57 ανωτέρω, σκέψη 322, και Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 97).

84 Επισημαίνεται επίσης ότι η χορήγηση οικονομικής συνδρομής εξαρτάται από την τήρηση όχι μόνον των προϋποθέσεων που έχει καθορίσει η Επιτροπή με την απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής, αλλά και από την τήρηση των

όρων της αιτήσεως περί χορηγήσεως συνδρομής που αποτέλεσε το αντικείμενο της εν λόγω αποφάσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1997, T-81/95, Interhotel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1265, σκέψη 42, και CCRE κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 42 ανωτέρω, σκέψη 68).

85 Πράγματι, η προσφεύγουσα ζήτησε τη συνδρομή της Κοινότητας για συγκεκριμένο πρόγραμμα, το οποίο περιέγραψε κατά λεπτομερή τρόπο στην αίτησή της. Η περιγραφή αυτή διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο για την έκδοση της αποφάσεως περί χορηγήσεως. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, κατά τον οποίο η αίτηση για τη χορήγηση της συνδρομής δεν αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την εκτίμηση του αν το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κατά τον δέοντα τρόπο, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

86 Όσον αφορά τη σημασία του περιεχομένου της αιτήσεως για τη διαπίστωση τυχόν παρατυπιών κατά την υλοποίηση του προγράμματος πρέπει να εξεταστεί από δύο απόψεις.

87 Αφενός, στην αίτηση περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση και στοιχεία που αφορούν προηγούμενα προγράμματα σε σχέση με το πρόγραμμα που εισηγείται ο αιτών. Τα στοιχεία αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την εκτίμηση της αξίας του προγράμματος. Αν διαπιστωθεί εκ των υστέρων ότι δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα, η απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής ενέχει πραγματικό σφάλμα και πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ως παράνομη. Ο παράνομος αυτός χαρακτήρας μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να δικαιολογεί την αναδρομική ανάκληση της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-500/99 P, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-867, σκέψη 90). Εξάλλου, η παροχή, στο πλαίσιο της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής, εσφαλμένων πληροφοριών που μπορούν να δημιουργήσουν στην Επιτροπή εσφαλμένες εντυπώσεις σε σχέση με στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την απόφαση περί χορηγήσεως συνιστά παράβαση ουσιώδους υποχρεώσεως που βαρύνει τους αιτουμένους κοινοτική συνδρομή και, κατά συνέπεια, παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του (βλ., σχετικώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, T-61/00 και T-62/00, APOL και AIPO κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-635, σκέψεις 118 έως 120).

88 Αφετέρου, η αίτηση περιέχει ενδείξεις όσον αφορά τις σχεδιαζόμενες ενέργειες στο πλαίσιο του προγράμματος. Αν οι ενέργειες αυτές δεν πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην αίτηση, υπάρχει αλλαγή του προγράμματος η οποία, αν είναι σημαντική, χρειάζεται να εγκριθεί από την Επιτροπή προκειμένου το πρόγραμμα να μπορέσει να εξακολουθήσει να χρηματοδοτείται (βλ. το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, ως είχε αρχικώς, το νόημα του οποίου δεν επηρεάστηκε από την τροποποίηση του 1993).

89 Βεβαίως, στην απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής ενδέχεται να προβλέπεται η τροποποίηση ορισμένων πτυχών του προγράμματος σε σχέση με την αίτηση και, στην περίπτωση αυτή, η απόφαση έχει καθοριστική σημασία προκειμένου να εκτιμηθεί αν το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κανονικά. Ωστόσο, από αυτό δεν μπορεί να συναχθεί ότι ο δικαιούχος δεν δεσμεύεται από το περιεχόμενο της αιτήσεώς του για χορήγηση συνδρομής, εφόσον η εν λόγω αίτηση έγινε δεκτή χωρίς ρητή τροποποίηση.

90 Επομένως, νομίμως η Επιτροπή ανέτρεξε στην αίτηση περί χορηγήσεως συνδρομής προκειμένου να ελέγξει αν η χορήγηση της ενισχύσεως ήταν δικαιολογημένη και αν το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κανονικά.

91 Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι δεν μπορεί να ασκήσει επιρροή στην έκβαση της παρούσας δίκης το αν ο L. Biego παραδέχθηκε ή όχι ότι έδωσε ανακριβείς πληροφορίες στην Επιτροπή στο πλαίσιο της αιτήσεως συνδρομής. Αυτό που χρειάζεται μάλλον να ελεγχθεί είναι αν η αίτηση για χορήγηση συνδρομής περιείχε, πράγματι, ανακριβή στοιχεία.

92 Στο πλαίσιο αυτό, εναπόκειται στον αποδέκτη της συνδρομής να αποδείξει την ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στην αίτηση για χορήγηση συνδρομής. Ως συντάξας την έκθεση αυτή είναι ο πλέον κατάλληλος για να το πράξει και οφείλει να αποδείξει ότι η υπέρ αυτού οικονομική συνδρομή από πόρους του δημοσίου είναι δικαιολογημένη (βλ., κατ' αναλογία, υπόθεση Interhotel κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 84 ανωτέρω, σκέψη 47).

93 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλείται τη δήθεν ύπαρξη κυκλώματος συσταθέντος με σκοπό την απόσπαση με απατηλά μέσα κοινοτικών πόρων προκειμένου να δικαιολογήσει την προσβαλλόμενη απόφαση, αρκεί να επισημανθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν θεμελιώνεται στην ύπαρξη τέτοιου κυκλώματος, αλλά σε διαπιστώσεις αφορώσες ειδικώς το πρόγραμμα Endovena, η εγκυρότητα των οποίων θα εξετασθεί στο πλαίσιο του παρόντος λόγου ακυρώσεως. Επομένως, το γεγονός ότι η Επιτροπή έκανε λόγο στο υπόμνημά της αντικρούσεως για ένα τέτοιο κύκλωμα, προκειμένου να περιγράψει το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η παρούσα υπόθεση, δεν είναι λυσιτελές για τους σκοπούς της εκτιμήσεως της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως.

94 Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αμφισβητεί το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως ισχυριζόμενη ότι η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της στα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν από τις υπηρεσίες της και όχι στα αποτελέσματα των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εθνικής ποινικής διαδικασίας. Το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ελέγχει επί τόπου, ιδίως με δειγματοληψία, την πορεία των δράσεων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία «με την επιφύλαξη των ελέγχων που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις [...] διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας». Με την απόφαση Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 37 ανωτέρω (σκέψεις 42 έως 49), αναγνωρίστηκε ότι η Επιτροπή μπορεί να στηριχθεί στα πορίσματα ελέγχου που έχει διενεργηθεί από τις εθνικές αρχές προκειμένου να αποφασίσει αν στοιχειοθετούνται παρατυπίες που δικαιολογούν την επιβολή κυρώσεων δυνάμει του άρθρου 24 του κανονισμού 4352/88. Ωστόσο, το ότι της παρέχεται η ευχέρεια αυτή δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή δεσμεύεται από τα πορίσματα τέτοιων εθνικών ελέγχων. Πράγματι, οι έλεγχοι που διενεργούνται στο πλαίσιο εθνικής ποινικής διαδικασίας έχουν διαφορετικό σκοπό, το γεγονός δε ότι καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται συμπεριφορά στοιχειοθετούσα πλημμέλημα κατά την έννοια του εθνικού ποινικού δικαίου δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται παρατυπία, κατά την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, ικανή να οδηγήσει στη λήψη διοικητικών μέτρων δυνάμει της εν λόγω διατάξεως.

95 Εξάλλου, η εφαρμογή του άρθρου 24 του κανονισμού 4352/88 δεν μπορεί να αποκλειστεί στην προκειμένη περίπτωση ούτε για τον λόγο ότι οι προβλεπόμενες από τη διάταξη αυτή κυρώσεις δεν μπορούν να επιβληθούν παρά μόνο στην περίπτωση που η χρηματοδοτούμενη δράση δεν έχει υλοποιηθεί εν όλω ή εν μέρει. Συγκεκριμένα, δεν αρκεί να αποδείξει η προσφεύγουσα ότι υλοποίησε

ορθά στην πράξη το πρόγραμμα, όπως αυτό εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την απόφαση περί χορηγήσεως. Η προσφεύγουσα πρέπει να είναι επίσης σε θέση να αποδείξει ότι κάθε στοιχείο της κοινοτικής συνδρομής αντιστοιχεί σε πραγματική παροχή που ήταν αναγκαία για την υλοποίηση του προγράμματος (βλ., σχετικώς, απόφαση Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 57 ανωτέρω, σκέψη 201).

2. Επί των διαφόρων παρατυπιών που διαπιστώνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση

96 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ακρίβεια των διαπιστώσεων της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με κάθε μία από τις έντεκα παρατυπίες που επισημαίνονται σ' αυτήν.

α) Όσον αφορά την αιτίαση ότι δεν διενεργήθηκε προηγουμένως κανένα πείραμα σε σχέση με την τεχνική Endovena

97 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, πρώτο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Σ]την αίτηση περί χορηγήσεως συνδρομής, αναφέρεται ότι πραγματοποιήθηκαν δοκιμές της τεχνικής "Endovena" σε πολλές ποικιλίες φρούτων με τη χρησιμοποίηση διαφόρων προϊόντων και τα αποτελέσματα των δοκιμών αυτών είναι διαθέσιμα. Οι επιθεωρητές της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι δεν είχε πραγματοποιηθεί κανένα πείραμα επί της τεχνικής "Endovena" πριν από την υποβολή της αιτήσεως και ότι δεν ήταν διαθέσιμο κανένα αποτέλεσμα.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

98 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή είναι αβάσιμη. Πρώτον, επισημαίνει ότι η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να εκτιμήσει τα πραγματοποιηθέντα πειράματα πριν από τη χορήγηση της συνδρομής και ότι τα έκρινε επαρκή για να εγκρίνει και να χρηματοδοτήσει το πρόγραμμα Endovena.

99 Δεύτερον, οι διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε ο έλεγχος του 1997 βρίσκονται σε προφανή αντίφαση με τα συμπεράσματα του πρώτου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το 1993, κατά τον οποίο διαπιστώθηκε ότι «πραγματοποιήθηκαν αντιπαραβολές, αναλύσεις και αποτυπώσεις όσον αφορά τα αποτελέσματα [της μεθόδου Endovena και της παραδοσιακής μεθόδου] και τα δεδομένα που προέκυψαν καταγράφηκαν σε ηλεκτρονικά αρχεία».

100 Τρίτον, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι συνυπέβαλε με την επιστολή της στις 12 Ιουνίου 2000 εκθέσεις αφορώσες τα εν λόγω πειράματα οι οποίες καταδεικνύουν, κατά την άποψή της, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εσφαλμένη επί του σημείου αυτού.

101 Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν μπορεί να εξετάζει, πριν από τη χορήγηση μιας συνδρομής, αν είναι αληθείς όλες οι πληροφορίες που περιέχει η αίτηση. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προσέθεσε ότι σκοπός του προγράμματος ήταν να ευνοήσει την ανάπτυξη αγροτικών περιοχών, γεγονός που προϋπέθετε ότι βασιζόταν σε μεθόδους που είχαν ελεγχθεί επαρκώς με πειράματα προκειμένου να είναι δυνατή η υλοποίησή του στην πράξη. Υποστηρίζει ότι η κοινοτική συνδρομή δεν θα είχε χορηγηθεί αν η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα προηγηθέντα πειράματα. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η παρατυπία αυτή υπονόμευσε την απόφαση περί χορηγήσεως σε τέτοιο βαθμό ώστε να αρκεί από μόνη της να δικαιολογήσει την κατάργηση της χορηγηθείσας συνδρομής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

102 Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις σελίδες 4, 6 και 11 της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής σχετικά με τα προηγηθέντα της αιτήσεως πειράματα, δύο καθηγητές, ο ένας του Κρατικού Τεχνικού Γεωργικού Ινστιτούτου της πόλης Ascoli Piceno και ο άλλος του Πανεπιστημίου της Περούτζια, συνεργάστηκαν για την πραγματοποίηση πειραμάτων επί της τεχνικής Endovena. Το σύστημα δοκιμάστηκε σε διάφορα δένδρα και τα αποτελέσματα των πειραμάτων ήταν «εκπληκτικά». Εξάλλου, με την αίτησή της η προσφεύγουσα ανέφερε ότι είχε στη διάθεσή της μια σειρά δεδομένων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν:

— τα αποτελέσματα της πειραματικής χρήσεως του συστήματος σε διάφορα δένδρα, μετά την πραγματοποίηση δοκιμών επί τρία έτη σε ακτινιδιές καθώς και σε αχλαδιές και μηλιές,

— τα αποτελέσματα δοκιμών με διάφορα λιπάσματα,

— τα αποτελέσματα δοκιμών με διάφορα αντικρυπτογαμικά,

— τα αποτελέσματα εφαρμογής του συστήματος Endovena σε ομάδα δένδρων συνδεδεμένων μεταξύ τους.

103 Στη σελίδα 11 της αιτήσεως, αναφέρεται ότι στους στόχους του προγράμματος συγκαταλέγεται και η βελτίωση των στοιχείων που είναι ήδη διαθέσιμα όσον αφορά τη μέθοδο καλλιέργειας.

104 Επομένως, στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής δηλώνεται ότι η μέθοδος είχε αποτελέσει αντικείμενο σχετικώς σημαντικού πειραματικού έργου.

105 Προκειμένου να αποκρούσει την αιτίαση ότι οι δηλώσεις της αυτές δεν ήταν ακριβείς, η προσφεύγουσα επικαλείται την επιστολή της της 12ης Ιουνίου 2000, στην οποία διατύπωσε τις παρατηρήσεις της όσον αφορά τις παρατυπίες που διαπίστωσε η Επιτροπή. Στην επιστολή αυτή, αφενός, γίνεται λόγος για τρία πειράματα που πραγματοποιήθηκαν, κατά την προσφεύγουσα, στην επιχείρησή της και, αφετέρου, δηλώνεται ότι η προσφεύγουσα παρακολούθησε με προσοχή τα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν στη Γεωπονική Σχολή του Πανεπιστημίου της Περούτζια.

106 Με την επιστολή αυτή, η προσφεύγουσα υπέβαλε τρία παραρτήματα. Τα δύο πρώτα αναφέρονται σε πειράματα που πραγματοποιήθηκαν από ερευνητές του Πανεπιστημίου της Περούτζια στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας το 1990. Τα πειράματα αυτά αφορούσαν ακτινιδιές που παρουσίαζαν πρόβλημα ελλείψεως σιδήρου και συνίσταντο στην ένεση μιας ουσίας απευθείας στους κορμούς των φυτών προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η έλλειψη σιδήρου. Το τρίτο παράρτημα αφορά ανάλογα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν από τους ίδιους ερευνητές σε αμπέλια που παρουσίαζαν το ίδιο πρόβλημα.

107 Αντίθετα, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε ούτε κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου έγγραφα ικανά να αποδείξουν την ακρίβεια των δηλώσεών της σύμφωνα με τις οποίες είχαν πραγματοποιηθεί γενικότερα πειράματα σχετικά με το σύστημα Endovena πριν από την υποβολή της αιτήσεώς της για τη χορήγηση συνδρομής.

108 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, η περιεχόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωση ότι δεν είχε πραγματοποιηθεί κανένα πείραμα με αντικείμενο την τεχνική Endovena πριν από την υποβολή της αιτήσεως φαίνεται, ασφαλώς, υπερβολική. Ωστόσο, τα πολύ ειδικά και συγκεκριμένα πειράματα για τα οποία η προσφεύγουσα προσκόμισε αποδεικτικά έγγραφα δεν μπορούν να συγκριθούν με αυτά για τα οποία γίνεται λόγος στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής.

109 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να εκτιμήσει τα προ της υποβολής της αιτήσεως πραγματοποιηθέντα πειράματα προτού χορηγήσει τη συνδρομή και τα έκρινε επαρκή, δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση προς απόκρουση της συζητουμένης αιτιάσεως. Αφενός, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αμφέβαλλε για το αληθές των όσων διελάμβανε η αίτηση κατά τον χρόνο χορηγήσεως της συνδρομής δεν αποδεικνύει ότι τα στοιχεία αυτά ήταν στην πραγματικότητα ακριβή. Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε ενδελεχή εξέταση των στοιχείων αυτών πριν από τη χορήγηση της συνδρομής για να απαλλαγεί των συνεπειών της παροχής ανακριβών πληροφοριών.

110 Ούτε οι διαπιστώσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο που έγινε το 1993, σύμφωνα με τις οποίες «πραγματοποιήθηκαν αντιπαραβολές, αναλύσεις και αποτυπώσεις των αποτελεσμάτων [της μεθόδου Endovena και της παραδοσιακής μεθόδου] και [...] τα δεδομένα που προέκυψαν κατεγράφησαν σε ηλεκτρονικά αρχεία», αποδεικνύουν ότι οι πληροφορίες περί των προηγηθέντων πειραμάτων, που περιέχονταν στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής, ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, οι διαπιστώσεις αυτές δεν αναφέρονται στα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αιτήσεως συνδρομής, αλλά στην υλοποίηση του προγράμματος αυτού καθ' αυτό.

111 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα δεν μπορούν να ανατρέψουν την περιεχόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωση ότι η αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής περιείχε αναληθή στοιχεία όσον αφορά την πραγματοποίηση πειραμάτων πριν από την υποβολή της αιτήσεως. Το γεγονός αυτό στοιχειοθετεί παράβαση της υποχρεώσεως ενημερώσεως και εντιμότητας που είχε η προσφεύγουσα και, κατά συνέπεια, παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88.

112 Επίσης, συνεπεία των ανακριβών πληροφοριών που περιείχε η αίτηση, η απόφαση περί χορηγήσεως περιέχει πραγματικά σφάλματα αφορώντα παραμέτρους που ήταν σημαντικές για την εκτίμηση του αν το πρόγραμμα άξιζε να ενισχυθεί με κοινοτική συνδρομή. Επομένως, είναι παράνομη. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η διοίκηση μπορεί να ανακαλέσει αναδρομικώς παράνομη διοικητική πράξη, αρκεί να μην παραβιάζονται οι

αρχές της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η δυνατότητα αυτή, η οποία γίνεται δεκτή όταν ο αποδέκτης της πράξεως δεν συνέβαλε στην παράνομη έκδοσή της, δικαιολογείται κατά μείζονα λόγο όταν, όπως εν προκειμένω, η παρανομία οφείλεται σε πράξη του τελευταίου (απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2002, Conserve Italia κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 87 ανωτέρω, σκέψη 90).

113 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή επικαλέστηκε τις αναληθείς πληροφορίες που περιείχε η αίτηση για τη χορήγηση της συνδρομής για να θεμελιώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

β) Επί της αιτιάσεως ότι ήταν ανύπαρκτο το ανθρώπινο δυναμικό για το οποίο γινόταν λόγος στην αίτηση συνδρομής

114 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, δεύτερο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...] το ανθρώπινο δυναμικό για το οποίο γίνεται λόγος στα σημεία 6.1.3 και 6.2.3 της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής είναι ανύπαρκτο.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

115 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι υπάρχει προφανής αντίφαση μεταξύ της αιτιάσεως αυτής και των διαπιστώσεων στις οποίες κατέληξαν οι επιθεωρητές το 1993 σχετικά με τις ικανότητες των προσώπων στα οποία είχε ανατεθεί η ευθύνη του προγράμματος. Επισημαίνει ότι στο παράρτημα της εκθέσεως επί του πρώτου αυτού ελέγχου περιέχονταν τα ονόματα των υπευθύνων του προγράμματος. Τονίζει ότι, κατά τον πρώτο έλεγχο, είχε κριθεί ότι τα εμπλεκόμενα πρόσωπα είχαν τις απαιτούμενες ικανότητες. Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι το πρόγραμμα υλοποιήθηκε και ότι τα πρόσωπα που μετείχαν σ' αυτό είχαν τα απαιτούμενα προσόντα προκύπτει και από πραγματογνωμοσύνη που διέταξε η Procura della Repubblica de Fermo και την οποία η προσφεύγουσα απέστειλε στην Επιτροπή ως παράρτημα της από 12 Ιουνίου 2000 επιστολής της.

116 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα πρόσωπα που η προσφεύγουσα είχε δηλώσει ότι προετίθετο να απασχολήσει για την υλοποίηση του προγράμματος ήταν περισσότερα σε αριθμό και είχαν περισσότερα προσόντα από τα πρόσωπα που πράγματι απασχόλησε.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

117 Όσον αφορά το «ανθρώπινο δυναμικό» που επρόκειτο να απασχοληθεί στο πλαίσιο του προγράμματος, η αίτηση για τη χορήγηση της συνδρομής έκανε λόγο, αναφερόμενη στην πρώτη φάση, για μία «διευθυντική ομάδα» αποτελούμενη από τους μετόχους της αιτούσας εταιρίας, στην οποία θα συμμετείχε και η «πρόεδρος ενός φυσιολατρικού σωματείου», ειδική στην οργάνωση και διαχείριση εκμεταλλεύσεων οπωροφόρων δένδρων, καθώς και μέλη του διδακτικού προσωπικού και φοιτητές της Τεχνικής Γεωπονικής Σχολής του Ascoli Piceno, ο Πρύτανης του Ινστιτούτου Δενδροκαλλιεργειών της Γεωπονικής Σχολής της Περούτζια και ένας τεχνικός διευθυντής, ειδικός σε γεωργικά θέματα, που είχε ασχοληθεί κατά τα προηγούμενα χρόνια με τη διαχείριση εκμεταλλεύσεων οπωροφόρων δένδρων και με την ψυκτική συντήρηση. Όσον αφορά τη δεύτερη φάση, η αίτηση έκανε λόγο για τη

συμμετοχή ενός χημικού του Πανεπιστημίου της Ancona ειδικευμένου σε προϊόντα οπωροφόρων δένδρων, ενός καθηγητή πανεπιστημίου ειδικευμένου στην ψυκτική συντήρηση καθώς και ενός υπευθύνου για τη διαχείριση και τον συντονισμό του προγράμματος.

118 Η προσφεύγουσα δεν υποστηρίζει ότι όλα τα πρόσωπα στα οποία αναφερόταν η αίτηση εργάστηκαν πράγματι για την υλοποίηση του προγράμματος. Τονίζει, αντίθετα, ότι τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα είχαν τα απαιτούμενα προσόντα. Στον κατάλογο που προσαρτάται στην έκθεση επί του ελέγχου του 1993, στον οποίο αναφέρεται η προσφεύγουσα, περιλαμβάνονται τα ονόματα έντεκα προσώπων. Στον κατάλογο αυτό δεν προσδιορίζεται ποια είναι τα προσόντα του καθενός, αλλά αναγράφονται τα καθήκοντά τους, δηλαδή γίνεται λόγος για τρεις «συντονιστές του προγράμματος», δύο «επιστήμονες», δύο «υπεύθυνους διοικήσεως», έναν αγρονόμο, έναν τεχνικό ηλεκτρονικών υπολογιστών, έναν λογιστή και έναν φορολογικό σύμβουλο. Και αν ακόμη υποτεθεί ότι όλα αυτά τα πρόσωπα θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως «υπεύθυνοι» του προγράμματος Endovena, από πουθενά δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα προσόντα τους ήταν τόσο υψηλού επιπέδου όσο τα προσόντα ορισμένων από τα πρόσωπα, όπως οι πανεπιστημιακοί καθηγητές, που αναφέρονταν στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής.

119 Από την υλοποίηση του προγράμματος, η οποία, όπως αναγνωρίζει η προσφεύγουσα, δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, επίσης δεν αποδεικνύεται ότι τα προσόντα των προσώπων που συνέβαλαν σε αυτήν αντιστοιχούσαν σε αυτά που αναφέρονταν στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής. Τέλος, η έκθεση πραγματογνωμοσύνης την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα καταλήγει μεν στο συμπέρασμα ότι «τα πειράματα φαίνεται να είναι καθ' όλα σύμφωνα με το πρόγραμμα που παρουσιάστηκε αρχικώς» στην Επιτροπή, αλλά ο πραγματογνώμονας δεν εκφέρει γνώμη για τα προσόντα των προσώπων που εργάστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος.

120 Ωστόσο, αντικαθιστώντας, για την υλοποίηση του προγράμματος, πρόσωπα με εξαιρετικά προσόντα, τα οποία ανέφερε η αίτηση, με άλλα τα οποία δεν αποδεικνύεται ότι είχαν ισότιμα προσόντα, η προσφεύγουσα επέφερε σημαντική αλλαγή η οποία επηρεάζει τις συνθήκες υλοποίησης του προγράμματος. Ωστόσο, από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι ζήτησε την έγκριση της Επιτροπής για την αλλαγή αυτή.

121 Ορθώς η Επιτροπή χρησιμοποίησε το στοιχείο αυτό για να αιτιολογήσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

γ) Επί της αιτιάσεως ότι η Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura δεν συμμετείχε στο πρόγραμμα

122 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, τρίτο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Σ]ε αντίθεση με τα αναφερόμενα στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής, το Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura δεν έχει καμία σχέση με το πρόγραμμα αυτό, δεν υπήρξε καμία επίσημη επαφή με την υπηρεσία αυτή ούτε προβλέφθηκε οιαδήποτε οικονομική συμμετοχή της στο πρόγραμμα.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

123 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν είχε προβλεφθεί καμία χρηματοδοτική συμμετοχή της Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura (Περιφερειακή Επιθεώρηση Γεωργίας) στη φάση υποβολής της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής, ακόμα δε λιγότερο στην απόφαση περί χορηγήσεως, δεδομένου ότι η εν λόγω αρχή δεν διέθετε τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα. Στην αίτησή της για τη χορήγηση συνδρομής έκανε απλώς λόγο για πρωτοβουλίες του οργανισμού στο μέλλον, χωρίς να τις προσδιορίζει, καθώς και για το ενδεχόμενο (που δεν ισοδυναμεί με βεβαιότητα) κάποιας συμμετοχής. Προσθέτει ότι είχε πραγματοποιήσει ανεπίσημες επαφές με την εν λόγω αρχή και ανέμενε τη θετική έκβαση της φάσεως της επιδείξεως πριν την καλέσει να αναμιχθεί ενεργά στο πρόγραμμα.

124 Η Επιτροπή αναφέρει ότι η αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής άφηνε σαφώς να εννοηθεί ότι η προσφεύγουσα σχεδίαζε επίσημες επαφές ήδη από τα αρχικά στάδια του προγράμματος και ότι η οικονομική συμμετοχή της εν λόγω αρχής είχε πράγματι εξασφαλισθεί, ενώ αβέβαιο παρέμενε μόνον το ποσοστό της συμμετοχής της.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

125 Στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής, η προσφεύγουσα ανέφερε τα εξής:

«Η εταιρία Euroagri θα αναθέσει στην [Επιθεώρηση] Γεωργίας την επιλογή και την έγκριση της τοποθεσίας που η διοίκηση θεωρεί καταλληλότερη για τη μίσθωση περίπου δεκαοκτώ εκταρίων γης για τις επιδείξεις της καλλιέργειας οπωροφόρων δένδρων με χρήση της μεθόδου "Endovena".»

126 Εξάλλου, στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής αναφέρονταν τα ακόλουθα:

«9. πρόγραμμα χρηματοδοτήσεως

Η [Επιθεώρηση] Γεωργίας του Ascoli Piceno, που ενδιαφέρεται για το πρόγραμμα, υπό τον συντονισμό του Δρα Armellini, επικεφαλής της υπηρεσίας, [προβαίνει] στις δέουσες ενέργειες για τη χρηματοδότηση από πόρους των τοπικών αρχών ενός μέρους του προγράμματος.

Είναι πιθανό η [προαναφερθείσα χρηματοδότηση] να ανέλθει στο 5 % περίπου του συνολικού κόστους.»

127 Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει συμμετοχή της Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura στο επίμαχο πρόγραμμα. Βεβαιώνει μεν ότι είχε ανεπίσημες επαφές με την εν λόγω υπηρεσία, αλλά δεν προσκόμισε κανένα έγγραφο που να στηρίζει τον ισχυρισμό αυτό. Ωστόσο, η συμμετοχή της εν λόγω αρχής στο πρόγραμμα, όπως προβλεπόταν στην αίτηση, δεν ήταν απλώς ανεπίσημη. Συγκεκριμένα, η Περιφερειακή Επιθεώρηση Γεωργίας θα παρενέβαινε κατά την επιλογή της εκτάσεως όπου θα εξελισσόταν μία από τις φάσεις του προγράμματος. Η προσφεύγουσα όμως δεν υποστηρίζει ότι η προαναφερθείσα υπηρεσία αναμίχθηκε στην επιλογή της εν λόγω εκτάσεως.

128 Όσον αφορά, εξάλλου, την οικονομική συμμετοχή της Επιθεωρήσεως, είναι γεγονός ότι στην αίτηση δεν εμφανίζεται ως βεβαία. Ωστόσο, με τη φράση «η Περιφερειακή Επιθεώρηση Γεωργίας προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για τη χρηματοδότηση από πόρους των τοπικών αρχών ενός μέρους του προγράμματος» υπονοείται ότι είχαν αναληφθεί επισήμως ενέργειες για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης αυτής. Η προσφεύγουσα όμως δεν ισχυρίζεται ότι συνέβη κάτι τέτοιο.

129 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν αρκούν για να αναιρέσουν τη διαπίστωση σύμφωνα με την οποία η Περιφερειακή Επιθεώρηση Γεωργίας δεν είχε συμμετοχή στο πρόγραμμά κατά τον τρόπο που προβλεπόταν στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα προέβη σε σημαντική αλλαγή του προγράμματος, κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, χωρίς να ζητήσει την έγκριση της Επιτροπής.

δ) Επί της αιτιάσεως σύμφωνα με την οποία κανένα από τα πρόσωπα που κατονομάζονται στον κατάλογο των τεχνικών και επιστημονικών συμβούλων δεν συμμετέσχε στην υλοποίηση του προγράμματος

130 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, τέταρτο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Κ]ανένα από τα πρόσωπα που κατονομάζονται στον κατάλογο των τεχνικών και επιστημονικών συμβούλων που προσαρτάται στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής δεν συμμετέσχε άμεσα ή έμμεσα στην υλοποίηση του προγράμματος.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

131 Η προσφεύγουσα αναφέρει ότι βασίστηκε σε επιστημονικές δημοσιεύσεις ειδικών και ότι χρησιμοποίησε για την υλοποίηση του προγράμματος τους δικούς της τεχνικούς, πράγμα που μπορούσε να ελεγχθεί κατά τον έλεγχο του 1993. Εν πάση περιπτώσει, στην απόφαση για τη χορήγηση της συνδρομής δεν περιείχετο καμία αναφορά στο ζήτημα αυτό.

132 Η Επιτροπή αποκρούει τα επιχειρήματα αυτά.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

133 Ως παράρτημα στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής, η προσφεύγουσα υπέβαλε κατάλογο δέκα προσώπων ως «τεχνικών και οικονομικών συμβούλων». Η ακριβής λειτουργία του καταλόγου αυτού στο πλαίσιο της αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής δεν προκύπτει σαφώς από την αίτηση. Ιδίως, στην αίτηση δεν αναφέρεται ότι τα πρόσωπα που κατονομάζονταν στον κατάλογο αυτό επρόκειτο να συμμετάσχουν ενεργά στην υλοποίηση του προγράμματος.

134 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά δεν συμμετέσχον στο συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως παρατυπία κατά την υλοποίηση του προγράμματος ούτε ως σημαντική αλλαγή αυτού, κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88.

ε) Επί της αιτιάσεως που αφορά τα έξοδα για αμοιβές προσωπικού

135 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, πέμπτο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Τ]α έξοδα προσωπικού και οι συναφείς επιβαρύνσεις που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα υπολογίστηκαν κατ' αποκοπήν στο 50 % των συνολικών εξόδων προσωπικού της εταιρίας Euroagri, δικαιούχου της συνδρομής, χωρίς να υποβληθεί στην Επιτροπή λεπτομερής περιγραφή σχετικά με τα πρόσωπα που απασχολήθηκαν στην υλοποίηση του προγράμματος και τις πραγματοποιηθείσες εργασίες.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

136 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι ενήργησε ορθώς υπολογίζοντας τα υπαχθέντα στο πρόγραμμα έξοδα προσωπικού κατ' αποκοπήν στο 50 % του συνόλου των δικών της εξόδων προσωπικού. Υποστηρίζει ότι τα πραγματοποιηθέντα έξοδα αντιστοιχούν ακριβώς στα έξοδα που προβλέπονταν από την απόφαση περί χρηματοδοτήσεως που εξέδωσε η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να τα θεωρεί εκ προοιμίου μη δικαιολογημένα. Υπενθυμίζει ότι, κατά τον έλεγχο του 1993, διαπιστώθηκε η πραγματοποίηση σημαντικού έργου και ότι οι εκθέσεις που απηύθυνε στην Επιτροπή περιείχαν λεπτομερή ανάλυση των μεθόδων υπολογισμού των εξόδων προσωπικού, λεπτομερή ανάλυση των ωρών που αφιερώθηκαν στο πρόγραμμα, ειδική περιγραφή των συστημάτων και των δεικτών υπολογισμού της εργασίας καθώς και παρουσίαση των τεχνικών λόγων για τους οποίους απαιτείτο η μόνιμη παρουσία του προσωπικού στη ζώνη όπου υλοποιείτο το πρόγραμμα. Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, ισχυρίζεται ότι ο αριθμός των 471 ωρών εργασίας ανά εκτάριο που είχε υπολογίσει για το πρόγραμμα υπελείπετο του αριθμού των 800 ωρών ανά εκτάριο που προκύπτει από πίνακα καθορίζοντα τις απαιτούμενες ώρες εργασίας στις καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων, τον οποίο έχουν καταρτίσει οι ιταλικές αρχές. Θεωρεί ότι αποδεικνύεται ότι δεν υπερεκτίμησε το εργατικό κόστος.

137 Η Επιτροπή αναφέρει ότι το ταμείο χρηματοδοτεί ορισμένο μόνον ποσοστό των πραγματικών εξόδων που απαιτούνται για την υλοποίηση του προγράμματος και διευκρινίζει ότι εκείνο το οποίο προσάπτεται στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι ότι δεν προσκόμισε λεπτομερή και εμπεριστατωμένη έκθεση σχετικά με τα πρόσωπα που απασχολήθηκαν πράγματι και τις εργασίες που πραγματοποίησαν στις εκτάσεις όπου υλοποιήθηκε το πρόγραμμα.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

138 Η άποψη της προσφεύγουσας ότι τα έξοδα προσωπικού που ενέταξε στο πρόγραμμα δικαιολογούνται επειδή αντιστοιχούν στα έξοδα που προβλέπονταν από την απόφαση για τη χορήγηση της συνδρομής δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Μολονότι είναι αληθές ότι τόσο η αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής όσο και η απόφαση περί χορηγήσεως έχουν μεγάλη σημασία για την εκτίμηση

του αν το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με το σωστό τρόπο, οι αριθμοί που περιέχουν σχετικά με τα έξοδα του προγράμματος έχουν το χαρακτήρα εκτιμήσεως ex ante. Ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει την καταβολή της συνδρομής μόνο για τα έξοδα στα οποία πράγματι υποβλήθηκε και τα οποία, ex post, μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογούνται από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν υποστηρίζει ότι προσκόμισε δικαιολογητικά, όπως συμβάσεις εργασίας ή καρτέλες μισθοδοσίας των υπαλλήλων της, καθώς και λεπτομερή περιγραφή των δραστηριοτήτων καθενός από τα πρόσωπα που δραστηριοποιήθηκαν για την υλοποίηση του προγράμματος, τα οποία θα παρείχαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ελέγξει τα πραγματικά έξοδά της για το προσωπικό που χρησιμοποίησε. Τα εν λόγω δικαιολογητικά δεν μπορούν να αντικατασταθούν από τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας που αναφέρονται στον ετήσιο αριθμό εργατοωρών ανά εκτάριο που απαιτείται για τους σκοπούς του προγράμματος, δεδομένου ότι οι υπολογισμοί αυτοί δεν αποδεικνύουν ότι αυτές οι ώρες εργασίας συμπληρώθηκαν πράγματι και ότι πληρώθηκαν από την προσφεύγουσα.

139 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε στοιχεία ικανά να αντικρούσουν την αιτίαση ότι δεν υποβλήθηκε κανένα δικαιολογητικό που να εκθέτει αναλυτικά τα έξοδα προσωπικού που αφορούν το πρόγραμμα.

140 Όπως εκτέθηκε στη σκέψη 83 ανωτέρω, οι δικαιούχοι κοινοτικής συνδρομής υποχρεούνται να προσκομίζουν στην Επιτροπή επαρκώς λεπτομερείς πληροφορίες που να της επιτρέπουν να ελέγχει αν τα έξοδα για την κάλυψη των οποίων χρησιμοποιείται η κοινοτική συνδρομή είναι δικαιολογημένα. Παραλείποντας να παράσχει τέτοιες εμπεριστατωμένες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα για τις αμοιβές προσωπικού, η προσφεύγουσα παρέβη την υποχρέωση πληροφορήσεως και εντιμότητας που βαρύνει τους αιτούντες και τους αποδέκτες οικονομικής συνδρομής, τούτο δε πρέπει να θεωρηθεί ως παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του (βλ., σχετικώς, απόφαση Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 97).

στ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την υπαγωγή μέρους της αποσβέσεως του αποθηκευτικού χώρου και των ψυκτικών θαλάμων στο κόστος του προγράμματος

141 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, έκτο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Τ]ο πρόγραμμα προέβλεπε τη μίσθωση ενός αποθηκευτικού χώρου και ψυκτικών θαλάμων. Η Euroagri προχώρησε σε κατασκευή του αποθηκευτικού χώρου και στην αγορά ψυκτικών θαλάμων το 1993, στο πλαίσιο του προγράμματος 92.CT.IT.05.016, δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 866/90 [του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1990, για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 118, σ. 46)], που επιδοτήθηκε από την Επιτροπή και τις περιφερειακές αρχές. Το 30 % της αποσβέσεως του εξοπλισμού αυτού επιβάρυνε το πρόγραμμα Endovena. Πρόκειται, κατά συνέπεια, για διπλή χρηματοδότηση.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

142 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η υπαγωγή του 30 % της αποσβέσεως των ψυκτικών θαλάμων και της αποθήκης στο πρόγραμμα Endovena ήταν δικαιολογημένη. Αναγνωρίζει ότι της είχε χορηγηθεί, το 1999, κοινοτική συνδρομή δυνάμει του κανονισμού 866/90 για την αγορά και την κατασκευή τους αντιστοίχως, αλλά τονίζει ότι η χρηματοδότηση αυτή είχε χορηγηθεί για την κατασκευή του εξοπλισμού, ενώ το κόστος που εντάχθηκε στο πρόγραμμα αντιστοιχεί στην προσωρινή χρήση του.

143 Διαθέτοντας τις δικές της υποδομές για τους σκοπούς του προγράμματος, αντί να μισθώσει εγκαταστάσεις ανήκουσες σε τρίτους, η προσφεύγουσα επιβαρύνθηκε με το κόστος της προσωρινής χρήσης τους. Συγκεκριμένα, στερήθηκε τη χρήση μιας επιφανείας αντιστοιχούσας στο 1/3 των εν λόγω υποδομών που άλλως θα εξυπηρετούσε τους σκοπούς της κανονικής παραγωγής. Το ποσοστό 30 % της απόσβεσης που συμπεριέλαβε στο κόστος του προγράμματος συνιστά απλώς ένα ενδεικτικό μέγεθος για τον καθορισμό της αξίας χρήσεως των εγκαταστάσεων και αντιστοιχεί στο σύνηθες μίσθωμα που θα είχε καταβάλει η προσφεύγουσα σε περίπτωση μισθώσεως.

144 Η Επιτροπή αποκρούει τα επιχειρήματα αυτά και υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα υπολόγισε το ποσοστό της αποσβέσεως των εγκαταστάσεων με βάση το συνολικό κόστος αποκτήσεώς τους, στο οποίο περιλαμβανόταν και το τμήμα που χρηματοδοτήθηκε από το ταμείο και όχι με βάση το κόστος αποκτήσεως που πράγματι βάρυνε την προσφεύγουσα.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

145 Παραχωρώντας το ένα τρίτο του αποθηκευτικού χώρου και των ψυκτικών θαλάμων στο πρόγραμμα Endovena, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε μερικώς της χρήσεως των εγκαταστάσεων αυτών για τις συνήθεις δραστηριότητες παραγωγής και εμπορίας. Η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται ότι η ανακατανομή αυτή των υποδομών δεν συμβιβαζόταν με τους σκοπούς της συνδρομής που χορηγήθηκε για την κατασκευή και την απόκτησή τους δυνάμει του κανονισμού 866/90. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα εδικαιούτο να συμπεριλάβει στο κόστος του προγράμματος Endovena το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε συνεπεία της παραχωρήσεως των εγκαταστάσεων αυτών για τους σκοπούς του προγράμματος.

146 Ωστόσο, για τον υπολογισμό του κόστους αυτού η προσφεύγουσα δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη την κοινοτική χρηματοδότηση που της χορηγήθηκε δυνάμει

του κανονισμού 866/90. Πράγματι, η χρηματοδότηση αυτή, μειώνοντας το κόστος της κατασκευής και αγοράς των εγκαταστάσεων, μειώνει επίσης το κόστος εκμεταλλεύσεώς τους από την προσφεύγουσα.

147 Κατά συνέπεια, συμπεριλαμβάνοντας στον προϋπολογισμό του προγράμματος 30 % της αποσβέσεως των εγκαταστάσεων αυτών, χωρίς να λάβει υπόψη την κοινοτική χρηματοδότηση που της είχε χορηγηθεί για τη δημιουργία τους, η προσφεύγουσα επιβάρυνε το πρόγραμμα με έξοδα υψηλότερα από εκείνα που την επιβάρυναν στην πραγματικότητα. Η εκτίμηση, επομένως, της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η προσφεύγουσα προσπάθησε με τον τρόπο αυτό να αποσπάσει διπλή χρηματοδότηση για τα ίδια αγαθά είναι βάσιμη.

148 Η χρέωση δαπανών που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα πρέπει να θεωρηθεί ως σοβαρή παράβαση των προϋποθέσεων χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής καθώς και της υποχρεώσεως εντιμότητας που βαρύνει τον δικαιούχο της συνδρομής αυτής. Πρόκειται, επομένως, για παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του (βλ., σχετικώς, απόφαση Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 81).

ζ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την εγγραφή μέρους της αποσβέσεως του αγροτικού εξοπλισμού στα έξοδα του προγράμματος

149 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, έβδομο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Η] απόσβεση του εξοπλισμού που χρησιμοποιήθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος συμπεριλήφθηκε στα έξοδα του τελευταίου υπολογισθείσα κατ' αποκοπήν σε 30 % της συνολικής ετήσιας αποσβέσεως του αγροτικού

εξοπλισμού της εταιρίας. Η απόσβεση αυτή ενεγράφη επίσης στο κεφάλαιο των εξόδων του προγράμματος στη θέση "καύσιμα γεωργικού εξοπλισμού", γεγονός που συνιστά διπλή χρέωση.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

150 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι υπήρξε διπλή χρέωση της αποσβέσεως του εξοπλισμού. Διευκρινίζει ότι η εγγραφή στα έξοδα με την ένδειξη «καύσιμα γεωργικού εξοπλισμού» αφορά τις δαπάνες καταναλώσεως καυσίμων που έχει σχέση με τη χρήση των οχημάτων στο πλαίσιο υλοποιήσεως του προγράμματος, ενώ το κόστος της αποσβέσεως του γεωργικού εξοπλισμού αντιστοιχεί στο κόστος χρησιμοποιήσεως των εγκαταστάσεων και των μηχανημάτων.

151 Κατά την Επιτροπή, η απόσβεση του εξοπλισμού ενεγράφη δύο φορές στις δαπάνες του προγράμματος, μία φορά ως απόσβεση του εξοπλισμού και μία δεύτερη φορά όταν η προσφεύγουσα συμπεριέλαβε στα έξοδα του προγράμματος, για τα έτη 1994 και 1995, κατ' αποκοπήν έξοδα της χρήσεως των εγκαταστάσεων και των μηχανημάτων αυτών με χρέωση ανά χιλιόμετρο ή ανά ώρα. Όμως, τα κατ' αποκοπήν αυτά έξοδα καλύπτουν όχι μόνον το κόστος των καυσίμων, αλλά και την απόσβεση του εξοπλισμού, τα έξοδα συντήρησης, καθώς και τους φόρους, τις ασφάλειες και τις λοιπές συναφείς δαπάνες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

152 Από τα έγγραφα που κατέθεσε η Επιτροπή σε απάντηση των ερωτήσεων του Πρωτοδικείου, των οποίων τη γνησιότητα δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα, προκύπτει ότι η προσφεύγουσα συμπεριέλαβε στα έξοδα του προγράμματος Endovena το 30 % της αποσβέσεως των γεωργικών μηχανημάτων για τα έτη 1993, 1994 και 1995. Εξάλλου, η προσφεύγουσα περιέλαβε στα έξοδα του

προγράμματος, για το έτος 1993, το 30 % των δαπανών της για καύσιμα και ορυκτέλαια. Αντίθετα, για τα έτη 1994 και 1995, υπολόγισε τον αριθμό χιλιομέτρων που διάνυσαν τα οχήματά της, ή ακόμη και τον αριθμό των ωρών λειτουργίας των γεωργικών μηχανημάτων, το 30 % των οποίων περιέλαβε στις δαπάνες του προγράμματος. Υπολόγισε το κόστος ανά χιλιόμετρο καθώς και ανά ώρα λειτουργίας κατ' αποκοπήν. Όσον αφορά το κόστος ανά χιλιόμετρο βασίστηκε στις τιμές της Ιταλικής Λέσχης Αυτοκινήτου, ενώ δεν ανέφερε ποια πηγή χρησιμοποίησε για τον προσδιορισμό του ωριαίου κόστους χρήσεως των γεωργικών μηχανών. Η προσφεύγουσα δεν προέβαλε επιχειρήματα ικανά να κλονίσουν τη θέση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία τόσο το κατ' αποκοπήν κόστος ανά χιλιόμετρο για τα οχήματα όσο και το κατ' αποκοπήν κόστος της ωριαίας χρήσεως των γεωργικών μηχανών συμπεριλαμβάνει την απόσβεση του εν λόγω εξοπλισμού. Κατά συνέπεια, δεν απέδειξε ότι είναι αβάσιμη η αιτίαση ότι, για τα έτη 1994 και 1995, η απόσβεση του εν λόγω εξοπλισμού περιλήφθηκε δύο φορές στις δαπάνες του προγράμματος.

153 Όπως εκτέθηκε στη σκέψη 148 ανωτέρω, η χρέωση δαπανών που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα συνιστά παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του.

η) Επί της αιτιάσεως που αφορά τη χρέωση στο πρόγραμμα μέρους της αποσβέσεως του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως

154 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, όγδοο εδάφιο, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει τα εξής:

«[...Η] απόσβεση του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως που είχε εγκατασταθεί στο εν λόγω ακίνητο προστέθηκε στα έξοδα του προγράμματος σε κατ' αποκοπήν ποσοστό 30 %. Δεδομένου ότι εγκαταστάθηκε νέο δίκτυο και

χρησιμοποιήθηκε ειδικά για το σύστημα "Endovena" με υπαγωγή των εξόδων στο πρόγραμμα, η επιβάρυνση με την απόσβεση της παραδοσιακής εγκαταστάσεως υδρεύσεως δεν δικαιολογείται.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

155 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το παραδοσιακό δίκτυο χρησιμοποιήθηκε όντως για τους σκοπούς του προγράμματος, δεδομένου ότι το ειδικώς εγκατασταθέν για τους σκοπούς του προγράμματος Endovena δίκτυο δεν μπορούσε να λειτουργήσει κατά αυτόνομο τρόπο αν δεν ετροφοδοτείτο από το παραδοσιακό δίκτυο.

156 Στο υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, προσάπτοντάς της, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι υπολόγισε την απόσβεση για το σύνολο του παραδοσιακού δικτύου και όχι μόνο για το τμήμα που τροφοδοτούσε το δίκτυο που εξυπηρετούσε το πρόγραμμα, προβάλλει έναν απαράδεκτο ισχυρισμό, καθότι πρόκειται για νέο ισχυρισμό σε σχέση με τις προηγουμένως διατυπωθείσες αιτιάσεις. Τονίζει ότι η απόσβεση πρέπει να υπολογιστεί σε σχέση με ολόκληρο το δίκτυο υδρεύσεως της γεωργικής επιχειρήσεως, καθότι οι εκτάσεις που χρησιμοποιήθηκαν για το πρόγραμμα βρίσκονταν σε διαφορετικά σημεία εντός της επιχειρήσεως και η επιχείρηση εξυπηρετείτο από ένα και μόνο δίκτυο. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι η χρήση του υφισταμένου δικτύου επέτρεψε τη μείωση του συνολικού κόστους του προγράμματος.

157 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής προέβλεπε κάλυψη του κόστους ενός πλήρους και ειδικού νέου δικτύου και επισημαίνει ότι το ποσοστό της αποσβέσεως που επιβάρυνε το πρόγραμμα υπολογίστηκε για το σύνολο του παραδοσιακού δικτύου και όχι μόνο για το τμήμα που χρησιμοποιήθηκε για την εξυπηρέτηση του προγράμματος.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

158 Καταρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε και περιόρισε το αντικείμενο της αιτιάσεως που διατύπωσε στην προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τον υπολογισμό της αποσβέσεως του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως στις δαπάνες του προγράμματος. Η άποψη της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή διατύπωσε νέα αιτίαση σε σχέση με αυτήν που είχε διατυπώσει στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να γίνει δεκτή.

159 Όσον αφορά τη βασιμότητα της αιτιάσεως, υπενθυμίζεται ότι, στην περιγραφή του προϋπολογισμού για την υλοποίηση του προγράμματος που περιείχε η αίτηση για τη χορήγηση της συνδρομής, η προσφεύγουσα περιέλαβε ποσό 97 000 ECU για «ύδρευση, πλήρες σταθερό δίκτυο». Αντίθετα, δεν είχε προβλεφθεί καμία δαπάνη για τη χρήση του παραδοσιακού δικτύου.

160 Ωστόσο, στο σχέδιο προβλεπόταν ότι τα αποτελέσματα της τεχνικής Endovena θα συγκρίνονταν με τα αποτελέσματα των παραδοσιακών μεθόδων και ότι ορισμένες από τις εκτάσεις όπου θα εφαρμοζόταν το πρόγραμμα θα καλλιεργούνταν με τον παραδοσιακό τρόπο. Επομένως, για τις εκτάσεις αυτές ήταν αναγκαία η χρήση του παραδοσιακού δικτύου στο πλαίσιο του προγράμματος.

161 Υπό τις συνθήκες αυτές, φαίνεται εύλογο να περιληφθεί στις δαπάνες του προγράμματος η απόσβεση του παραδοσιακού δικτύου για τις εκτάσεις που καλλιεργούνταν με τον παραδοσιακό τρόπο και χρησιμοποιούνταν για σύγκριση με τη μέθοδο Endovena στο πλαίσιο του προγράμματος. Αντίθετα, δεν ισχύει το ίδιο για την εγγραφή στα έξοδα του προγράμματος σε κατ' αποκοπήν ποσοστό 30 % της αποσβέσεως ολοκλήρου του δικτύου αυτού. Συγκεκριμένα, η επιφάνεια της επιχειρήσεως της προσφεύγουσας ήταν 81

εκτάρια, 24 από τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για το πρόγραμμα. Από τα 24 αυτά εκτάρια, τα 10,5 έπρεπε να καλλιεργηθούν με την τεχνική Endovena. Κατά συνέπεια, η εγγραφή στα έξοδα του προγράμματος του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως δεν είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί παρά μόνο για 13,5 εκτάρια, δηλαδή για 17 % περίπου της συνολικής επιφανείας της επιχειρήσεως.

162 Η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η τυχόν απόσταση μεταξύ των διαφόρων εκτάσεων όπου υλοποιείτο το πρόγραμμα μπορούσε να δικαιολογήσει την επιβάρυνση του τελευταίου με μεγαλύτερο μέρος του κόστους του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως. Πράγματι, το δίκτυο αυτό μπορούσε να χρησιμοποιείται και για τις παραδοσιακές καλλιέργειες που βρίσκονταν στις υπόλοιπες εκτάσεις οι οποίες προορίζονταν για τη συνήθη παραγωγή.

163 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε επιχειρήματα ικανά να αντικρούσουν την αιτίαση ότι η εγγραφή σε κατ' αποκοπήν ποσοστό 30 % της αποσβέσεως του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως στο κόστος του προγράμματος δεν ήταν δικαιολογημένη.

164 Επομένως, επιβάρυνε το πρόγραμμα με έξοδα υψηλότερα από εκείνα που απέδειξε ότι όντως πραγματοποίησε, γεγονός που συνιστά παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του.

θ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την ετήσια αποζημίωση για απώλεια εσόδων που καταβλήθηκε στον L. Biego

165 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, ένατο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζεται ότι:

«[...Η] έκταση όπου βρίσκονταν οι καλλιέργειες ανήκει κατά κυριότητα στην Euroagri και εκμισθωνόταν στον L. Biego. Για να αποζημιώσει τον τελευταίο

για τη διάθεση της εκτάσεως για τους σκοπούς του προγράμματος η Euroagri κατέβαλε στον L. Biego αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη ποσού 300 000 000 ιταλικών λιρών (ITL) ετησίως για τα έτη 1993 και 1994. Καμία σχετική σύμβαση δεν προσκομίστηκε ούτε λογαριασμός που να δικαιολογεί το ποσό της ετήσιας αποζημίωσης προς τον L. Biego. Άλλωστε, η σύμβαση μισθώσεως έληξε το 1993.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

166 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το ποσό της αποζημιώσεως ύψους 300 εκατομμυρίων ITL ετησίως που καταβλήθηκε στον L. Biego για τα έτη 1993 και 1994 ήταν εύλογο. Προσκόμισε αντίγραφο της από 31 Δεκεμβρίου 1990 συμβάσεως μισθώσεως ορισμένου χρόνου, δυνάμει της οποίας εκμίσθωσε την εκμετάλλευση στον L. Biego. Η διαπίστωση της Επιτροπής ότι η σύμβαση αυτή έληξε το 1993 αγνοεί το γεγονός ότι, κατά την ιταλική νομοθεσία, τέτοιου είδους συμβάσεις έχουν ελάχιστη διάρκεια 15 ετών.

167 Το εν λόγω ποσό αποζημιώσεως κρίθηκε εύλογο από τον τεχνικό πραγματογνώμονα που διόρισε η Procura della Repubblica de Fermo. Όσον αφορά τους σχετικούς υπολογισμούς της Επιτροπής, που βασίζονται στο συμφωνηθέν μίσθωμα μεταξύ του L. Biego και της προσφεύγουσας, η τελευταία υποστηρίζει ότι η αποζημίωση που καταβλήθηκε στον L. Biego περιελάμβανε τα διαφυγόντα κέρδη και τονίζει ότι τα 24 εκτάρια γης για τα οποία πρόκειται μπορούσαν να αποδώσουν τεράστιες ποσότητες φρούτων.

168 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσκόμιση της συμβάσεως μισθώσεως ορισμένου χρόνου έγινε καθυστερημένα, καθότι έλαβε χώρα μετά την έκδοση

της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τονίζει ότι, στη σύμβαση αυτή, το μίσθωμα για ολόκληρη την εκμετάλλευση που ανήκει στην προσφεύγουσα ορίστηκε σε 100 εκατομμύρια ITL ετησίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο ποσό των 110 887 000 ITL ετησίως που προκύπτει από την πραγματογνωμοσύνη που επικαλείται η προσφεύγουσα. Δεδομένου ότι οι χρησιμοποιηθείσες για τους σκοπούς του προγράμματος εκτάσεις αντιστοιχούσαν σε μέρος μόνον της εκμεταλλεύσεως, θεωρεί ότι η ετήσια αποζημίωση που καταβλήθηκε στον L. Biego δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τα 32,8 εκατομμύρια ITL. Ακόμη και αν η αποζημίωση υπολογιζόταν με βάση το εισόδημα που, κατά την προσφεύγουσα, ενέγραψε στα βιβλία της η γεωργική επιχείρηση του L. Biego το 1991 και το 1992 (περίπου 332 εκατομμύρια ITL ετησίως), η καταβλητέα στον L. Biego ετήσια αποζημίωση δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει τα 98,4 εκατομμύρια ITL, καθότι μόνον 24 από τα 81 εκτάρια της επιχειρήσεως αφιερώθηκαν στην υλοποίηση του προγράμματος και μόνο 10,5 εκτάρια καλλιεργήθηκαν με τη μέθοδο Endovena. Η προσφεύγουσα δεν παρέσχε αξιόπιστη εξήγηση όσον αφορά τον υπολογισμό του ποσού της αποζημιώσεως.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

169 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το ποσό της αποζημιώσεως που καταβλήθηκε στον L. Biego υπερβαίνει το ποσό των 238 000 ECU, ήτοι 119 000 ECU ετησίως, που προβλέπεται στην απόφαση περί χορηγήσεως για αποζημιώσεις καταβλητέες στους αγρότες για διαφυγόντα κέρδη κατά τη διάρκεια υλοποιήσεως του προγράμματος. Συγκεκριμένα, αποζημίωση 300 εκατομμυρίων ITL ετησίως αντιστοιχούσε, το 1993, σε 169 000 ECU περίπου και, το 1994, σε 157 000 ECU περίπου. Εν πάση περιπτώσει, τα ποσά που περιέχονται στην απόφαση περί χορηγήσεως αντιστοιχούν σε εκτίμηση ex ante των απαιτουμένων εξόδων για την υλοποίηση του προγράμματος και δεν αποδεικνύουν ότι τα αναγραφόμενα ποσά είναι πράγματι δικαιολογημένα.

170 Η αιτίαση που διατυπώνεται ουσιαστικά επί του ζητήματος αυτού στην προσβαλλόμενη απόφαση είναι ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε έγγραφα που να στηρίζουν τον υπολογισμό της αποζημιώσεως αυτής και, ιδίως, ότι δεν

προσκομίστηκε καμία σύμβαση με τον L. Biego σχετικά με τη διάθεση τμήματος της εκμεταλλεύσεως και την αντίστοιχη αποζημίωση.

171 Η προσφεύγουσα συνυπέβαλε, ως παράρτημα της προσφυγής της, τη μισθωτική σύμβαση με την οποία εκμίσθωσε, έναντι 100 εκατομμυρίων ITL, την εκμετάλλευσή της στον L. Biego. Εξάλλου, η Επιτροπή, με το παράρτημα 7 του υπομνήματός της αντικρούσεως, υπέβαλε απόδειξη εκδοθείσα υπό τον L. Biego στις 12 Ιανουαρίου 1993, για ποσό 600 εκατομμυρίων ITL, αντιστοιχούν σε αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη του συνεπεία της θέσεως στη διάθεση της προσφεύγουσας των φρούτων που συγκομίστηκαν στα 24 εκτάρια που είχαν διατεθεί για την υλοποίηση του προγράμματος.

172 Κανένα από τα δύο αυτά έγγραφα δεν επιτρέπει να εκτιμηθεί αν το ποσό της εν λόγω αποζημιώσεως ήταν εύλογο. Αφενός, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι το ποσό των 300 εκατομμυρίων ITL ετησίως αντιστοιχούσε σε συνήθη κέρδη που θα μπορούσε να αποκομίσει ένας αγρότης από τα 24 εκτάρια γης για τα οποία πρόκειται. Αφετέρου, δεν προσκόμισε τη σύμβαση με τον L. Biego απ' όπου θα προέκυπτε ο τρόπος υπολογισμού και ενδεχομένως η θεμελίωση της αποζημίωσης αυτής.

173 Βεβαίως, η απόδειξη που εξέδωσε ο L. Biego μπορεί να γίνει δεκτό ότι αποδεικνύει ότι ο εκδώσας είχε συμφωνήσει με την προσφεύγουσα ότι θα του καταβαλλόταν αποζημίωση κατ' αποκοπήν ποσού 300 εκατομμυρίων ITL ετησίως. Ακόμη κι αν υποτεθεί ότι υπήρχε τέτοια συμφωνία, ωστόσο, δεν αρκεί για να αποδείξει ότι το ορισθέν με τον τρόπο αυτό ποσό ήταν εύλογο με βάση τα κέρδη τα οποία ο L. Biego μπορεί πράγματι να απώλεσε διαθέτοντας την καλλιεργήσιμη έκταση για τους σκοπούς του προγράμματος. Η απόδειξη του εύλογου χαρακτήρα της αποζημιώσεως ήταν κατά μείζονα λόγο αναγκαία στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπου η σχέση που συνδέει τον L. Biego με την προσφεύγουσα μπορεί να γεννήσει αμφιβολίες όσον αφορά το αν το περιεχόμενο των δηλώσεων με βάση τις οποίες καταβλήθηκε η αποζημίωση αντιστοιχεί στο περιεχόμενο που θα είχε μία ανάλογη συμφωνία συναφθείσα υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς και, όπου, επιπλέον, το ποσόν της αποζημιώσεως ήταν πολύ υψηλό σε σχέση με το μίσθωμα που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κατάλληλο και εύλογο για την έκταση αυτή, σύμφωνα με την τεχνική πραγματογνωμοσύνη που επικαλείται η προσφεύγουσα και προσκόμισε ως παράρτημα της προσφυγής της.

174 Τέλος, η πραγματογνωμοσύνη αυτή περιορίζεται στην εκτίμηση του ευλόγου μισθώματος για την εκμετάλλευση της προσφεύγουσας και δεν περιέχει καμία ένδειξη σχετικά με το ποια θα ήταν η εύλογη αποζημίωση για τα διαφυγόντα κέρδη.

175 Κατά συνέπεια, επιβαρύνοντας το πρόγραμμα με ποσό 600 εκατομμυρίων ITL ως αποζημίωση υπέρ του L. Biego, χωρίς να παράσχει οποιοδήποτε στοιχείο που να δικαιολογεί το ύψος της αποζημιώσεως αυτής, η προσφεύγουσα παρέβη την υποχρέωση πληροφόρησης και εντιμότητας που βαρύνει τους αιτούντες και δικαιούχους οικονομικής συνδρομής, γεγονός που πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88.

ι) Επί της μη υλοποιήσεως των δράσεων γνωστοποιήσεως και διαδόσεως των πληροφοριών

176 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, δέκατο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Ο]ι δράσεις γνωστοποιήσεως και διαδόσεως που προβλέπονται στην απόφαση, ιδίως δε η σκηνοθεσία και παραγωγή του [οπτικοακουστικού υλικού που αποσκοπεί στη διάδοση της "τεχνογνωσίας" που συνδέεται με το πρόγραμμα] καθώς και του "εντύπου και οπτικοακουστικού υλικού που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση της στρατηγικής επικοινωνίας και διαδόσεως" δεν υλοποιήθηκαν.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

177 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η τελευταία φάση του προγράμματος, που αφορούσε τη δημοσιοποίηση και διάδοση των αποτελεσμάτων του, δεν υλοποιήθηκε πλήρως. Θεωρεί, ωστόσο, ότι δεν θα έπρεπε να της προσάπτεται το γεγονός αυτό. Αφενός, τα αρνητικά τελικά αποτελέσματα του προγράμματος δικαιολογούν, κατά τη γνώμη της, το ότι δεν προχώρησε στη φάση διαδόσεως που συνιστά παρεπόμενο και ενδεχόμενο στόχο σε σχέση με τους στόχους που έχουν άμεση σχέση με την παραγωγή. Αφετέρου, τονίζει ότι δεν ζήτησε τη χρηματοδότηση αυτής της φάσεως του προγράμματος και ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε να μάθει τον λόγο για τον οποίο δεν ζήτησε την καταβολή του απομένοντος ποσού. Υπό τις συνθήκες αυτές, η συμπεριφορά της Επιτροπής δημιούργησε στην προσφεύγουσα την πεποίθηση ότι δεν υπεχρεούτο να προχωρήσει στην υλοποίηση της τελευταίας αυτής φάσεως. Εν πάση περιπτώσει, υπήρξαν κάποιες ενέργειες διαδόσεως της μεθόδου και γνωστοποιήσεως των αποτελεσμάτων του εγχειρήματος.

178 Η Επιτροπή εκτιμά ότι το γεγονός ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος ήταν αρνητικά δεν γεννά δικαίωμα της προσφεύγουσας να προβεί σε σημαντική αλλαγή των συνθηκών υλοποίησής του χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση στην Επιτροπή. Επισημαίνει ότι η δήθεν παθητική στάση της οφείλετο αποκλειστικά στο γεγονός ότι ανέμενε την αποστολή από την προσφεύγουσα της τελικής εκθέσεως η οποία δεν περιήλθε σ' αυτήν παρά μετά τη διενέργεια του ελέγχου το 1997 και ότι, κατά συνέπεια, η συμπεριφορά της δεν ήταν δυνατόν να δημιουργήσει οποιαδήποτε πεποίθηση όσον αφορά την αποδοχή, έστω και σιωπηρή, της αποφάσεως της προσφεύγουσας να μην προχωρήσει στην υλοποίηση της τελευταίας φάσης του προγράμματος.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

179 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τον οποίο δεν ήταν υποχρεωμένη να υλοποιήσει τη φάση γνωστοποιήσεως και διαδόσεως, πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η υλοποίηση της φάσεως αυτής κατ' ουσίαν δεν είχε νόημα δεδομένου ότι η φάση της «επιδείξεως» είχε αποτύχει. Ωστόσο, η

ματαίωση μιας φάσεως του προγράμματος συνιστά σημαντική αλλαγή του τελευταίου. Προκύπτει δε σαφώς από το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, τόσο ως είχε αρχικώς όσο και μετά την τροποποίησή του, ότι τέτοιες αλλαγές μπορούν να οδηγήσουν σε μείωση ή αναστολή της συνδρομής, εφόσον δεν ζητηθεί η έγκριση της Επιτροπής.

180 Στο πλαίσιο αυτό, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν ζήτησε την καταβολή της τελευταίας δόσεως της συνδρομής. Η έγκριση της αιτήσεώς της αφορούσε το σύνολο του προγράμματος και δεν εδικαιούτο να αποφασίσει μονομερώς να το υλοποιήσει μόνον εν μέρει, έστω και παραιτούμενη μέρους της χρηματοδότησης.

181 Επίσης, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τον οποίο η συμπεριφορά της Επιτροπής και η μη παρακολούθηση του προγράμματός της κατά το άρθρο 25 του κανονισμού 4253/88 της δημιούργησαν δικαιολογημένα την πεποίθηση ότι δεν ήταν πλέον απαραίτητο να υλοποιήσει την τελευταία φάση του προγράμματος, δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Σχετικώς υπενθυμίζεται, ιδίως, ότι η προσφεύγουσα, με επιστολή της 14ης Μαΐου 1996, ανακοίνωσε στην Επιτροπή την αποστολή των εκθέσεων που αφορούσαν το πρόγραμμα, χωρίς να παράσχει την παραμικρή ένδειξη περί το ότι το πρόγραμμα είχε αποτύχει και ότι η τελευταία φάση του δεν θα υλοποιείτο. Οι εκθέσεις δε τις οποίες προανήγγειλε η επιστολή αυτή δεν απεστάλησαν στην Επιτροπή παρά μετά τον έλεγχο που διενεργήθηκε το 1997. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν είχε κανένα λόγο να θεωρεί ως δεδομένη την έγκρισή της εκ μέρους της μονομερούς αλλαγής του προγράμματος από την Επιτροπή.

182 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι είναι εσφαλμένη η διαπίστωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με την οποία προέβη σε σημαντική αλλαγή των συνθηκών της υλοποιήσεως του προγράμματος χωρίς να ζητήσει την έγκριση της Επιτροπής.

ια) Επί της αιτιάσεως περί θέσεως δύο πλαστών υπογραφών από τον L. Biego

183 Στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, τελευταίο εδάφιο, της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται ότι:

«[...Ο]ι επιστολές της 26ης Μαρτίου 1994 και της 11ης Ιουλίου 1994 που απεστάλησαν στην Επιτροπή φέρουν την υπογραφή της κυρίας Forlenza, διαχειρίστριας της Euroagri. Ο L. Biego δήλωσε εγγράφως ότι εκείνος έθεσε την υπογραφή αυτή.

[...]»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

184 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι ο L. Biego έθεσε σε δύο επιστολές προς την Επιτροπή την υπογραφή της συζύγου του που κατά τον χρόνο εκείνο ήταν διαχειρίστρια της προσφεύγουσας εταιρείας. Αρνείται, ωστόσο, ότι πρόκειται για παρατυπία, καθότι ο L. Biego ήταν εξουσιοδοτημένος, δυνάμει γενικού πληρεξουσίου, να υπογράφει οποιοδήποτε έγγραφο αφορών την προσφεύγουσα επ' ονόματι της συζύγου του.

185 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η θέση υπογραφών άλλων προσώπων συνιστά κολάσιμη συμπεριφορά. Θεωρεί ότι η συμπεριφορά αυτή στοιχειοθετεί παράβαση της υποχρεώσεως εντιμότητας που βαρύνει τους δικαιούχους της συνδρομής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

186 Εφόσον δεν υπάρχει ρητή διάταξη περί του αντιθέτου, ο δικαιούχος κοινοτικής συνδρομής μπορεί να αντιπροσωπεύεται, στις σχέσεις του με την Επιτροπή, από άλλα πρόσωπα. Ωστόσο, προκειμένου να εξασφαλίζεται η κανονική εξέλιξη του προγράμματος, είναι σημαντικό κάθε αντιπροσώπευση να χωρεί υπό συνθήκες διαφάνειας και, ιδίως, η ταυτότητα του εντολοδόχου να καταδεικνύεται σωστά, έτσι ώστε το εμπλεκόμενο όργανο να μπορεί, εφόσον το θεωρήσει απαραίτητο, να ζητήσει από τον εντολοδόχο να αποδείξει ότι είναι νομίμως εξουσιοδοτημένος για να προβεί στην πράξη για την οποία πρόκειται, εν ονόματι και για λογαριασμό του δικαιούχου. Πράγματι, αν η αντιπροσώπευση δεν διέπεται από διαφάνεια, ενδέχεται να ανακύψουν μεταγενέστερα αμφιβολίες όσον αφορά το κύρος των πράξεων του αντιπροσώπου, γεγονός που μπορεί να διακυβεύσει την ορθή υλοποίηση του οικείου προγράμματος.

187 Η θέση της υπογραφής του νομίμου αντιπροσώπου του δικαιούχου από έναν εντολοδόχο αντίκειται στην ανάγκη αυτή διαφανείας στις σχέσεις μεταξύ του δικαιούχου και της Επιτροπής, διότι ενδέχεται να οδηγήσει την Επιτροπή σε εσφαλμένη εκτίμηση όσον αφορά την ανάγκη να αξιώσει από τον εντολοδόχο να αποδείξει την πληρεξουσιότητά του. Δεν έχει στο πλαίσιο αυτό μεγάλη σημασία αν ο αντιπρόσωπος είχε ή δεν είχε πληρεξούσιο κατά τον χρόνο που διενήργησε πράξεις επ' ονόματι του δικαιούχου, αφής στιγμής το γεγονός ότι υπήρχε αντιπροσώπευση, αυτό καθαυτό, δεν γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή. Συγκεκριμένα, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει απόδειξη περί της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως του προσώπου που ενεργεί επ' ονόματι του δικαιούχου, ο τελευταίος μπορεί να επιφυλαχθεί να εγκρίνει ή να αμφισβητήσει στη συνέχεια το περιεχόμενο των πράξεων του αντιπροσώπου του. Μια συμπεριφορά που μπορεί να δημιουργήσει τέτοιου είδους νομική αβεβαιότητα δεν συμβιβάζεται, καταρχήν, με την υποχρέωση ενημερώσεως και εντιμότητας που βαρύνει τον δικαιούχο της συνδρομής.

188 Ωστόσο, όσον αφορά τις συνέπειες μιας τέτοιας συμπεριφοράς, είναι ανάγκη να ληφθεί υπόψη ότι η κατάργηση της συνδρομής συνεπεία παρατυπίας έχει το χαρακτήρα κυρώσεως, καθόσον καταλήγει στην επιστροφή ποσών μεγαλυτέ-

ρων από αυτά που εισπράχθηκαν παρανόμως συνεπεία της εν λόγω παρατυπίας (βλ. σκέψη 37, ανωτέρω). Επομένως, δεν μπορεί να επιβληθεί παρά μόνον αν στηρίζεται σε σαφή και μη διφορούμενη νομική βάση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 1984, 117/83, Koenecke, Συλλογή 1984, σ. 3291, σκέψη 11, και της 12ης Δεκεμβρίου 1990, C-172/89, Vandemoortele κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-4677, σκέψη 9).

189 Όμως, ενώ είναι προφανές ότι η παροχή πληροφοριών ικανών να παραπλανήσουν την Επιτροπή όσον αφορά τους όρους χορηγήσεως της συνδρομής, την ορθή υλοποίηση του προγράμματος ή τις απαιτούμενες για τον σκοπό αυτό δαπάνες στοιχειοθετεί παρατυπία κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, δεν είναι εξίσου σαφές ότι στοιχειοθετείται παράβαση υποχρεώσεων του δικαιούχου στην περίπτωση που χρησιμοποιείται η υπογραφή του από τον εντολοδόχο του, όταν υφίσταται πληρεξούσιο ή όταν εγκρίνεται η πράξη για την οποία πρόκειται, οπότε η εν λόγω συμπεριφορά δεν θα μπορούσε να επηρεάσει τη χορήγηση της συνδρομής, την εξέλιξη του προγράμματος και το ύψος των καταβληθέντων ποσών.

190 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υφίσταται αρκετά σαφής και μη διφορούμενη νομική βάση για να χαρακτηριστεί ως παρατυπία η υπογραφή δύο επιστολών από τον L. Biego στο όνομα της κυρίας Forlenza. Κατά συνέπεια, το στοιχείο αυτό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί λυσιτελώς στην προκειμένη περίπτωση για να θεμελιώσει την κατάργηση της συνδρομής (βλ., για ανάλογο συμπέρασμα αιτιολογούμενο με βάση την αρχή της αναλογικότητας, την απόφαση Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψεις 65 και 66).

3. Συμπέρασμα επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως

191 Από τις προηγηθείσες σκέψεις συνάγεται ότι δύο από τα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στην προσφεύγουσα από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για την εφαρμογή του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88. Πρόκειται, αφενός, για την αιτίαση που περιέχεται στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, τέταρτο εδάφιο, της

προσβαλλομένης αποφάσεως, και αφορά το ότι τα αναφερόμενα στον κατάλογο των τεχνικών συμβούλων πρόσωπα δεν έλαβαν μέρος στην υλοποίηση του προγράμματος και, αφετέρου, για την αιτίαση που περιέχεται στο τελευταίο εδάφιο της εν λόγω αιτιολογικής σκέψεως και αφορά τη θέση της υπογραφής της κυρίας Forlenza από τον L. Biego σε δύο επιστολές της προσφεύγουσας προς την Επιτροπή.

192 Αντίθετα, εννέα από τα έντεκα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση χαρακτηρίστηκαν ορθώς ως παρατυπίες ή σημαντικές αλλαγές του προγράμματος. Η προσβαλλόμενη απόφαση επισήμανε, επομένως, σοβαρές παραβάσεις της υποχρεώσεως πληροφορήσεως και εντιμότητας που βαρύνει τον δικαιούχο κοινοτικής συνδρομής, ιδίως δε την αναγραφή αναληθών πληροφοριών στην αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής και την εγγραφή στα έξοδα του προγράμματος ορισμένων δαπανών που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Οι παρατυπίες αυτές είναι επαρκείς για να θεωρηθεί, με την επιφύλαξη της εξετάσεως του λόγου περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, ότι πληρούνται στην προκειμένη περίπτωση οι προϋποθέσεις καταργήσεως της συνδρομής, που τίθενται στο άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, και να συναχθεί ότι η Επιτροπή δεν είχε άλλη εύλογη επιλογή από το να αποφασίσει την κατάργηση ολόκληρης της συνδρομής. Συγκρινόμενες προς τέτοιες παρατυπίες, οι δύο άλλες αιτιάσεις στις οποίες αναφέρεται η προηγούμενη σκέψη έχουν ήσσονα σημασία, το γεγονός δε ότι δεν μπορούν να γίνουν δεκτές δεν αρκεί για να αναιρέσει την εκτίμηση περί της βαρύτητας των παρατυπιών που διαπιστώθηκαν ορθά από την Επιτροπή.

193 Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως είναι εν μέρει βάσιμος δεν μπορεί να επιφέρει ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

ΣΤ — *Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας*

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

194 Προς στήριξη του λόγου αυτού, η προσφεύγουσα τονίζει ότι οι παραβάσεις που της προσάπτονται δεν στοιχειοθετούν μη τήρηση των όρων χορηγήσεως της

συνδρομής, καθότι δεν προχώρησε στην υλοποίηση μόνον της φάσεως γνωστοποιήσεως και διαδόσεως της τεχνογνωσίας. Το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε ρητά την υλοποίηση της φάσεως αυτής δημούργησε στην προσφεύγουσα την πεποίθηση ότι δεν ήταν και αναγκαία. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε αποδείχθηκαν πολύ υψηλότερα ή, τουλάχιστον, ανάλογα προς τη χορηγηθείσα χρηματοδότηση. Κατά την άποψή της, η ολοκληρωτική κατάργηση της συνδρομής είναι δυσανάλογη προς τον σκοπό του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, καθότι ζημιώνει τον δικαιούχο σε βαθμό που υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο.

195 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάργηση της συνδρομής ήταν καθ' όλα δικαιολογημένη λαμβανομένου υπόψη του αριθμού και της σοβαρότητας των παρατυπιών.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

196 Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού (απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 1999, Conserve Italia κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 101).

197 Ειδικότερα, με βάση την αρχή αυτή, η παράβαση των υποχρεώσεων που έχουν θεμελιώδη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία του κοινοτικού συστήματος μπορεί να τιμωρείται με την απώλεια δικαιώματος προβλεπομένου από την κοινοτική νομοθεσία, όπως είναι το δικαίωμα οικονομικής ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 1995, C-104/94, Cereol Italia, Συλλογή 1995, σ. I-2983, σκέψη 24, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Οκτωβρίου 1999, Conserve Italia κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 103, και της 14ης Ιουνίου 2001, T-143/99, Hortiplant κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1665, σκέψη 118).

198 Όπως προκύπτει από την εξέταση του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή ευλόγως θεώρησε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η προσφεύγουσα είχε παράσχει ανακριβείς πληροφορίες με την αίτησή της για τη χορήγηση συνδρομής, ότι υπέπεσε σε πολλές σοβαρές παρατυπίες και ότι προέβη σε σημαντικές αλλαγές του προγράμματος χωρίς να ενημερώσει σχετικώς την Επιτροπή. Αυτές οι εκ μέρους της προσφεύγουσας παραβάσεις των υποχρεώσεών της ως δικαιούχου της συνδρομής παραπλάνησαν την Επιτροπή σε σχέση με στοιχεία που ήταν σημαντικά για να εκτιμήσει αν το πρόγραμμα άξιζε να ενισχυθεί με κοινοτική συνδρομή (βλ. ανωτέρω σκέψη 112) και οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα δεν υλοποιήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην αίτηση. Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι το πρόγραμμα επιβαρύνθηκε με χρεώσεις που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα, ευλόγως η Επιτροπή θεώρησε ότι οποιαδήποτε άλλη κύρωση, πλην της πλήρους καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και της αναζητήσεως των καταβληθέντων από το ΕΓΤΠΕ ποσών, θα ενείχε τον κίνδυνο να αποτελέσει πρόσκληση για τη διάπραξη απάτης (βλ., σχετικώς, τις αποφάσεις Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 82 ανωτέρω, σκέψη 163, Vela και Tecnagrind κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 57 ανωτέρω, σκέψη 402, και Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 149).

199 Επομένως, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος.

II — *Επί του επικουρικού αιτήματος*

200 Τα αιτήματα με σκοπό τη μείωση του ποσού της προς επιστροφή επιδοτήσεως είναι, σε κάθε περίπτωση, απαράδεκτα, καθόσον δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως, να αντικαταστήσει με άλλη απόφαση την επίδικη απόφαση ή να προβεί στη μεταρρύθμιση της αποφάσεως αυτής (απόφαση Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, που παρατίθεται στη σκέψη 37 ανωτέρω, σκέψη 141).

III — *Επί του αιτήματος περί αποσύρσεως εγγράφου από τη δικογραφία*

201 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το έγγραφο που προσκόμισε η Επιτροπή με το παράρτημα 6 του υπομνήματος αντικρούσεως πρέπει να τεθεί εκτός της

δικογραφίας, διότι η παράλειψη ορισμένων τμημάτων του κειμένου στο αντίγραφο που κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο αντίκειται στο άρθρο 43, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας. Περαιτέρω, το εν λόγω έγγραφο δεν φέρει ημερομηνία. Ωστόσο, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο δεν στηρίχθηκε στο επίδικο έγγραφο προκειμένου να αποφανθεί επί της κρινομένης διαφοράς, παρέλκει η απόφαση επί του αιτήματος της προσφεύγουσας (βλ., σχετικώς, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-142/97, Branco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3567, σκέψεις 116 και 117, και της 3ης Απριλίου 2003, Τ-44/01, Τ-119/01 και Τ-126/01, Vieira κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1209, σκέψη 223).

IV — *Επί της διεξαγωγής αποδείξεων*

202 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να διατάξει τη διεξαγωγή αποδείξεων ως εξής:

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να καταθέσει όλες τις εκθέσεις με τα συνημμένα σε αυτές έγγραφα που της έχει αποστείλει η προσφεύγουσα, τα οποία αφορούν το πρόγραμμα Endovena·

— να διατάξει την εξέταση των μαρτύρων Franco Passamonti και Paolo Manocchi και της Cinzia Mancini σχετικά με τα περιστατικά που περιγράφονται στο ιστορικό·

— να διατάξει την αυτοπρόσωπη εμφάνιση του L. Biego·

— να διατάξει τη διεξαγωγή τεχνικής πραγματογνωμοσύνης και/ή επιτοπίου ελέγχου.

203 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ανέφερε ότι υπήρχαν αντιφάσεις μεταξύ των αποτελεσμάτων του ελέγχου που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης και των πορισμάτων των ερευνών που διεξήγαγε η ιταλική Εισαγγελία. Για τον λόγο αυτό ενέμεινε στο αίτημά της για διεξαγωγή αποδείξεων, ιδίως με τη μορφή επιτόπιας έρευνας και πραγματογνωμοσύνης.

204 Η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε, στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως που εξετάστηκαν ανωτέρω, ποια συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποκλίνουν από αυτά που εκθέτει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση και είναι ικανά να ανατρέψουν τις διαπιστώσεις στις οποίες βασίστηκε η απόφαση αυτή, προτίθεται να αποδείξει με τα αιτούμενα αποδεικτικά μέσα.

205 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν ενδείκνυται η διεξαγωγή των εν λόγω αποδείξεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

206 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της καθής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.**

Forwood Pirrung Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Ιανουαρίου 2004.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung J. Pirrung

Πίνακας περιεχομένων

Κανονιστικό πλαίσιο ..... II - 375

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 380

I — Αίτηση για κοινοτική συνδρομή σε σχέση με το πρόγραμμα Endovena .... II - 380

II — Χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής και εξέλιξη του προγράμματος ..... II - 381

III — Επιτόπιοι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 1997 ..... II - 383

IV — Διοικητική διαδικασία ..... II - 383

V — Η προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 385

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 385

Νομική ανάλυση ..... II - 387

I — Επί του κυρίου αιτήματος ..... II - 387

A — Επί της δυνατότητας εφαρμογής των διαφόρων εκδοχών των κανονισμών 2052/88, 4253/88 και 4256/88 ..... II - 387

B — Επί του πρώτου λόγου, που αφορά την έλλειψη αιτιολογίας και την παραβίαση της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως ..... II - 389

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 389

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 390

Γ — Επί του δευτέρου λόγου, περί παραβάσεως του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 ..... II - 391

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 391

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 394

Δ — Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την παράβαση του άρθρου 25 του κανονισμού 4253/88 ..... II - 398

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 398

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 399

Ε — Επί του τετάρτου λόγου, που αφορά την απουσία των παρατυπιών που επικαλείται η προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 400

1. Γενικά ζητήματα ..... II - 400

α) Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 400

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 402

2. Επί των διαφόρων παρατυπιών που διαπιστώνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 406

α) Όσον αφορά την αιτίαση ότι δεν διενεργήθηκε προηγουμένως κανένα πείραμα σε σχέση με την τεχνική Endovena . II - 406

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 407

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 408

β) Επί της αιτιάσεως ότι ήταν ανύπαρκτο το ανθρώπινο δυναμικό για το οποίο γινόταν λόγος στην αίτηση συνδρομής ..... II - 411

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 412

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 412

γ) Επί της αιτιάσεως ότι η Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura δεν συμμετείχε στο πρόγραμμα ..... II - 414

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 414

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 415

δ) Επί της αιτιάσεως σύμφωνα με την οποία κανένα από τα πρόσωπα που κατονομάζονται στον κατάλογο των τεχνικών και επιστημονικών συμβούλων δεν συμμετέσχε στην υλοποίηση του προγράμματος ..... II - 417

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 417

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 418

ε) Επί της αιτιάσεως που αφορά τα έξοδα για αμοιβές προσωπικού ..... II - 418

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 419

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 419

στ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την υπαγωγή μέρους της αποσβέσεως του αποθηκευτικού χώρου και των ψυκτικών θαλάμων στο κόστος του προγράμματος ..... II - 421

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 421

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 422

ζ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την εγγραφή μέρους της αποσβέσεως του αγροτικού εξοπλισμού στα έξοδα του προγράμματος ..... II - 423

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 424

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 424

η) Επί της αιτιάσεως που αφορά τη χρέωση στο πρόγραμμα μέρους της αποσβέσεως του παραδοσιακού δικτύου υδρεύσεως ..... II - 425

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 426

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 427

θ) Επί της αιτιάσεως που αφορά την ετήσια αποζημίωση για απώλεια εσόδων που καταβλήθηκε στον L. Biego ..... II - 428

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 429

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 430

ι) Επί της μη υλοποιήσεως των δράσεων γνωστοποιήσεως και διαδόσεως των πληροφοριών ..... II - 432

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 433

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 433

ια) Επί της αιτιάσεως περί θέσεως δύο πλαστών υπογραφών από τον L. Biego ..... II - 435

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 435

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 436

3. Συμπέρασμα επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως ..... II - 437

ΣΤ — Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αφορά την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ..... II - 438

1. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 438

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 439

II — Επί του επικουρικού αιτήματος ..... II - 440

III — Επί του αιτήματος περί αποσύρσεως εγγράφου από τη δικογραφία ..... II - 440

IV — Επί της διεξαγωγής αποδείξεων ..... II - 441

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 442